

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Conciliarvm Omnivm Generalivm Et Provincialivm Collectio Regia

Ephesini Concilii Generalis Pars I. Et II. Sub Cælestino papa I. anno
CCCCXXI.

Parisiis, 1644

Ex Catholicis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15062

ANNO CHRISTI 431.

ἡμεῖς τὴν ἀσέβειαν, καὶ τὰς κοσμικὰς ἐπιθυμίας, σωφρόνως καὶ ὀπρειαῶς ζήσωμεν ἐν τῷ νῦν αἰῶνι, προσδεχόμενοι τὴν μακαρίαν ἐλπίδα, καὶ ἐπιφάνειαν τῆς δόξης τοῦ μεγάλου Θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὃς ἔδωκεν ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν, ἵνα λυτρώσεται ἡμᾶς ὑπὸ πάσης ἀνομίας, καὶ καθάρσῃ ἑαυτὰ λαὸν ὁσιούσιον, [ζηλωτῶν καλῶν ἔργων.] ποία χάρις ἐπέφανεν ἡμῖν, ἢ τοῦ Θεοῦ, καὶ τοῦ λεγομένου σωτῆρος ἐν παντὶ αἰῶνι; ἀλλ' ἐστὶ δῆλον, ὅτι Θεὸς ὢν κύριος, ἔπεφανεν ἡμῖν, καὶ τὸ μακάριον Δαυὶδ· αὐτὸς ἔξ οὐρανῶν ἐπιφάνειαν τῆς δόξης προσδεχόμεθα· καὶ αὐτὸς ὅστιν ὁ μέγας Θεὸς καὶ σωτὴρ ἡμῶν Ἰησοῦς ὁ Χριστός, ὃς ἔδωκεν ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν, ἵνα πάσης ἀνομιᾶς ἀπαλλάξας, ἑαυτὸν ἁγιάσῃ τῶν ἁγίων προσκυνητῶν. εἶτα ἕως ὅτε ἔργων ἐκ ἐξουσίας Θεοῦ ἀληθινοῦ Ἐμμανουὴλ, τοῦ μακαρίου Παύλου, πρὸς αὐτὸν λέγοντος· τὸν μεγάλου Θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ;

impietatem, & secularia desideria, sobrie & iuste & pie vivamus in hoc saeculo, expectantes beatam spem, & aduentum gloriae magni Dei & Salvatoris nostri Iesu Christi, qui dedit semetipsum pro nobis, ut nos redimeret ab omni iniquitate, & mundaret sibi populum acceptabilem, sectatorem honorum operum. Qualis, quaeso, gratia, aut cuiusnam Dei gratia apparuit nobis, quae omnibus hominibus salutaris hoc loco praedicatur? Planum est, quod illius Dei & Domini, qui iuxta beatum David, illuxit nobis, cuiusque gloriosam manifestationem de caelis expectamus. Magnus hic Deus est ipse Saluator noster Iesus Christus, qui obtulit semetipsum pro nobis, quo ab omni peccato absolutos, germanos sibi constitueret adoratores. Cum ergo beatus Paulus Salvatorem nostrum Iesum Christum magnum Deum praedicet, quis Emmanuelem verum Deum esse inficiari audeat?

Psalm. 117. v. 27.

ΕΚ ΤΩΝ ΚΑΘΟΛΙΚΩΝ. EX CATHOLICIS.

Εκ τῆς Ἰακώβου Ἐπιστολῆς. Ex Iacobi epistola.

Ὁτι Θεὸς ὁ Χριστός. Quod Christus sit Deus.

ΜΗ πλανᾶσθε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί. πάντα δοῦναι ἄγαθον ὅτι, κατὰ βῆμα ἐκ τοῦ πατρὸς τῶν Φώτων. [πάντα δοῦναι, φησὶν, ἀγαθὸν ἀγαθὸν δὲ δοῦναι, τὸ πνεῦμα καὶ τὸ ἄγιον, καὶ τὸ δυνάμει πληροῦν ἐν αὐτῷ τὰς θεοσημείας. εἶτα εἰ τοῖς ἀγίοις χαρίζεται τὸ πνεῦμα Χριστός, καὶ μὴ καὶ τὸ δυνάμει πληροῦν τὰ παράδοξα· πῶς ἐκ αὐτοῦ εἶναι Θεὸς ἀληθινὸς ὁ Χριστός;

NOLITE errare, fratres mei dilectissimi. Omne datum optimum, & omne donum perfectum desursum est, descendens a Patre luminum. Omne, inquit, datum optimum: sane bonum munus est Spiritus sanctus, patrandorumque miraculorum facultas per ipsum impertita. Cum ergo Christus Spiritum sanctum sanctis impertiat, potestatemque ut divina miracula edant, iisdem largiatur; quomodo non est verus Deus?

Jacob. c. 1. v. 16.

Jacob. c. 4.
v. 7.

Subditi igitur estote Deo, resistite autem diabolo, & fugiet a vobis. Ecce in his aperte dicit oportere nos Deo subiici. Dicit autem Christus: Tollite iugum meum super vos. Cum ii qui Christi iugum in se tollunt, non alteri cuiquam subiiciantur, quam Deo; quomodo Christus non est Deus?

Math. c. 11.
v. 29.

Ex priori epistola Petri.

1. Petr. c. 1.
v. 1.

PETRVS apostolus Iesu Christi, electis aduenis dispersionis Ponti, Galatie, Cappadocia, Asia, Bithynia, secundum praescientiam Dei Patris in sanctificationem Spiritus, in obedientiam & asperionem sanguinis Iesu Christi: gratia vobis & pax multiplicetur. Ecce secundum Dei Patris praescientiam, Iesu Christi apostolum se nominat; fuitque apostolatus rationem ediferens, ipsum in Spiritus sanctificationem, in obedientiam, in sanguinis Iesu Christi asperionem peractum esse praedicat. Cum igitur qui in ipsum credunt, sanctificationis Spiritum consequantur; (aspergit enim suo nos sanguine ad emundationem) qua tandem ratione is Deus haberi non debet, qui proprio Spiritu sanctificat, suoque sanguine credentes in ipsum emundat? erat enim Deus in carne.

1. Petr. c. 1.
v. 3.

Benedictus Deus & pater Domini nostri Iesu Christi, qui secundum misericordiam suam magnam regeneravit nos in spem viuam per resurrectionem Iesu Christi ex mortuis, in hereditatem incorruptibilem, & incontaminatam, & immarcescibilem, conseruatam in caelis. Si Deus nos genuit in spem viuam & stabilem, effecitque hoc ipsum oueraois.] ei deos hmas eghnhsen eis elpida zwsan kai mdrousan, pēwaxhē

Υποτάγητε οὖν τῷ θεῷ, ἀνίστητε τῷ διαβόλῳ, καὶ φεύξεται ἀφ' ὑμῶν. ἰδοὺ σαφῶς ἐν τούτοις, ὑποτάθεισιν δὲ ἡμᾶς ἔφη τῷ θεῷ. Φησὶ δὲ Χρῆστος ἄρατε τὸ ζυγὸν μου ἐφ' ὑμᾶς. ὅτε πίνω οἱ τὸ ζυγὸν ἀφροντες τ' αὐτῶν, οὐχ ἐπέφηνι παρά τῷ θεῷ ὑποτάθεισιν, πῶς ἐκ αὐτοῦ εἶναι θεός;

Ex τῇ Πέτρῳ Ἐπιστολῆς Θεοφύτης.

ΠΕΤΡΟΣ ἀπόστολος Ἰησοῦ Χρῆστοῦ, κλητῶν παρεπιδήμιος διασπορᾶς Γόντου, Γαλατίας, Καππαδοκίας, Ἀσίας, καὶ Βιθυνίας, καὶ πρὸς τὸν θεὸν πατρὸς ἐν ἀγιασμῶν πνεύματι, εἰς ὑπακοὴν καὶ ῥαντισμὸν ἀμαρτιῶν Ἰησοῦ Χρῆστοῦ χάρις ὑμῶν καὶ εἰρήνη πληθυνθήτω. ἰδοὺ καὶ πρὸς τὸν θεὸν καὶ πατρὸς ἀπόστολον ἑαυτὸν ὠνόμασε τῷ Χρῆστοῦ καὶ τῷ ἀποστόλῳ τῷ ζυγὸν ἡμῶν ἐξηγουόμενος, ἐν ἀγιασμῶν πνεύματι, εἰς ὑπακοὴν καὶ ῥαντισμὸν ἀμαρτιῶν Ἰησοῦ Χρῆστοῦ πεπεραχθῆαι φησὶν αὐτῷ. ὅτε πίνω οἱ πινόντες εἰς αὐτὸν, ἀγαζόμεθα πρὸς τὸ πνεῦμα, ῥαντίζει δὲ ἡμᾶς καὶ τῷ ἀμαρτιῶν αὐτῶν πρὸς ἀποκαθάρσιν. πῶς ἐκ αὐτοῦ πο θεός, ὁ ἀγαζὸν μὲν ἰδίῳ πνεύματι, καθαρῶν δὲ καὶ τῷ ἀμαρτιῶν ἐστὶν πινόντας; θεός γὰρ ἡμεῖς ἐν σαρκί.

Εὐλογητὸς ὁ θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χρῆστοῦ, ὁ καὶ πολὺ αὐτῶν ἔλεος ἀναγενήσας ἡμᾶς εἰς ἐλπίδα ζωῆς δι' ἀναστάσεως Ἰησοῦ Χρῆστοῦ ἐκ νεκρῶν, εἰς κληρονομίαν ἀφθαρτον, καὶ ἀμίαντον, καὶ ἀμάραντον, τετηρημένῳ ἐν οὐρανοῖς. εἰ θεός ἡμᾶς ἐγενήσεν εἰς ἐλπίδα ζωῆς καὶ μὲν οὐσαν, πῶς ἐκ αὐτοῦ εἶναι θεός;

ANNO CHRISTI 431. * 74004

ANNO CHRISTI 431

δὲ τὸ διὰ τῆς ἰδέας ἐκ νεκρῶν ἀναστὰς
 σὺς ὁ Χεῖσος, πῶς ἐκ αὐτοῦ εἶναι θεός;

Πεὶ ἡ σωτηρία ἐζητήσασθαι,
 φησὶ, καὶ ἐξηρῶνθησαν θεωρήματα, ὅτι
 πρὸς τὴν εἰς ἡμᾶς χάριτος θεωρη-
 τήσαντες ἐρῶντες εἰς πάντα ἢ ποῖον
 καμρὸν ἐδήλου τὸ ἐν αὐτοῖς πνεῦμα
 Χεῖσοδ. ἰδοὺ δὲ πάλιν ἐν πύτοις
 Χεῖσοδ τὸ ἅγιον εἶρη πνεῦμα, καί-
 τοι θεοδόν. θεός οὐκ ἄρα Χεῖσος,
 ὡς ἰδίον ἔχων τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον.

Ex t̄is Πέτρου ἑπιστολῆς 6.

ETIENONTO δὲ καὶ ψευ-
 δοθεωρήματα, ὡς καὶ ἐν ὑμῖν
 ἔσονται ψευδοδιδασκαλοὶ, οἱ ἰσχυροὶ
 ῥησάξουσιν αἰρέσεως ἀπολείας, καὶ
 ἀρῶσάντων αὐτῶν δεσποτικῶν
 θενομήμοι. ἠρῶσάντων γὰρ ἡμῶν,
 οὐ φθαρτοῖς θερῶν ἢ χρεῖσιν, ἀλλὰ
 πρὸς ἡμῶν ἀμαρτῶν Χεῖσοδ. ἔσ-
 μηρ οὐκ ἄρα τῆς περιουσίας, καί τοι
 θεοδ δουλοῦντες ζῶντι καὶ ἀληθινῶ.
 εἶτα πῶς οὐ θεός ὁ Χεῖσος, ὃν καὶ δε-
 σποτικῶν ἐπερῶσάντων, ζῶντα πε-
 οἰδῶν καὶ ἀληθινόν;

Ex t̄is Ἰωάννου ἑπιστολῆς 7.

KΑΙ οἰδαμεν, ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ
 ἦκε, καὶ δέδωκεν ἡμῖν διάνοι-
 ας, ἵνα γινώσκωμεν τὸ μόνον καὶ ἀληθι-
 νόν θεόν, καὶ ἔσμεν ἐν τῷ ἀληθινῶ, ἐν
 τῷ ἡμῶν Ἰησοῦ Χεῖσοδ. οὐ τὸς ὅστιν
 ὁ ἀληθινὸς θεός, καὶ ζῶν αἰώνιος. Ἰη-
 σοῦς Χεῖσος, οὐ γυμνός, καὶ ἐκεί-
 νον καὶ ἐξωσαρκός, ὃ ἐκ τοῦ θεοῦ πατρὸς
 νοεῖται λόγος· ἀλλ' ὅτι γέγονεν ἀνθρώ-
 πος, τότε καὶ ἀνόμασται Χεῖσος Ἰησοῦς.
 ὅτι πρῶτον αὐτὸς ὅστιν ἀληθινὸς θεός,
 καὶ ζῶν αἰώνιος, ἵνα ἔπειτα φρο-
 νοῦντων ἀνέξεται;

Concil. Tom. 5.

Iesus Christus per suam ex mor-
 tuis resurrectionem; qui fieri
 queat, ut Deus non sit?

De qua (inquit) salute exquisi-
 uerunt & scrutati sunt prophetae,
 qui de futura in nobis gratia prophe-
 tauerunt; scrutantes in quod vel
 quale tempus significaret in eis spiri-
 tus Christi. En hic rursus Spiritus
 sanctus qui Dei est, dicitur
 Christi esse. Deus igitur est, ut
 qui proprium habeat Spiritum
 sanctum.

Ex posteriori epistola Petri.

FVERUNT autem & pseudo-
 prophetae in populo, sicut & in
 vobis erunt magistri mendaces, qui
 introducent sectas perditionis, &
 eum qui emit eos, Dominum negant.
 Haud enim aliquo corruptibili pre-
 cio, auro vel argento redempti su-
 mus, sed precioso Christi sanguine.
 Quare sumus eius qui redemit
 nos, & quidem Deo viuo & vero
 seruientes. Cum Christo igitur
 Domini titulum assignemus, ip-
 sumque viuum & verum Domi-
 num esse non ignoremus, cur
 Deum esse inficias ibimus?

Ex epistola prima Iohannis.

ET scimus, quoniam Filius Dei
 venit, & dedit nobis sensum,
 ut cognoscamus verum Deum, &
 simus in vero Filio eius. Hic est ve-
 rus Deus, & vita aeterna. Dei Pa-
 tris Verbum, prout secundum se
 nude, & extra carnem considera-
 tur, non appellatur Iesus Chri-
 stus: Christi autem Iesu nomen
 tunc demum fortitum est, cum
 homo factum est. Cum ipse igitur
 verus sit Deus, & vita aeter-
 na, quis secus sentientes ferre
 queat?

Ex epistola Iudæ.

Εκ τῆς Ιουδα Ἐπιστολῆς.

Iuda v. 3.

OMNEM sollicitudinem faciens scribendi vobis de communi vestra salute, necesse habui scribere vobis, deprecans supercertari semel tradita sanctis fidei. Subintroierunt enim quidam homines (qui olim prescripti sunt in hoc iudicium) impii, Dei nostri gratiam transferentes in luxuriam, et solum dominatorem, et Dominum nostrum Iesum Christum negantes. Cum incarnationis doctrinam vniuerse admittamus, quomodo qui semel crediderunt, Dominum nostrum Iesum Christum negare dicuntur? Sane si alium Filium Dei Patris Verbum esse dixerimus, alium rursus eum, qui natus est ex muliere; vnum Dominum diserte inficiamur. Vnus enim Dominus Iesus Christus, carne eius secundum dispensatoriam cum Dei Patris Verbo vnionem, ad deitatis gloriam euecta. Vnus proinde est Christus, & Filius: ita enim erit huius vniuersi Dominus.

ΠΑΣΑΝ σουδὲ ποιούμε-
ν τῆ χάριν ὑμῖν πρὸς τῆς
κοινῆς ὑμῶν σωτηρίας, ἀνάγκη
ἔχον χάριν ὑμῖν, παρακαλῶν
ἐπαγωνίζεσθαι τῆ ἀπαξ παραδοθεί-
σῃ τοῖς ἀγίοις πίστι. ὁρῶμεν δὲ οὐκ ἔστιν
ἄλλοις ἀδελφοί, καὶ πάσαι ἀπο-
καταστάσεις εἰς τὸ πρὸς κρίμα, ἀσε-
βεῖς, πλὴν τῆ θεοῦ ἡμῶν χάριν μετα-
θεύσαντες εἰς ἀσέλγητον, καὶ μόνον
θεοτόκῳ καὶ κλέτῳ ἡμῶν Ἰησοῦ
Χριστῶν θεογούμοιοι. καὶ πᾶσι θεο-
γενήσεσθαι ἡμῶν ἀπαξ πεπρωτό-
των καὶ κλέτοιο ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῶν
καὶ τοῖς παρεδέξαμεθα τῆς ἐναν-
θρωπήσεως λόγον. ἀλλ' εἰ φησὶν, ὅτι
ἕτερος μὲν ὅστιν υἱὸς ὁ ἐκ θεοῦ πατρὸς
λόγος, ἕτερος ἢ καὶ ἰδίῳ ὁ ἐκ ζωαι-
κὸς, ἠρησαίμεθα μόνον θεοτόκῳ.
εἰς γὰρ κλέτοιο Ἰησοῦ Χριστῶν, καὶ
ἐνώσειν οἰκονομικῶν, τὸ πρὸς γένη-
μα ὁ ἐκ θεοῦ λόγον, εἰς πλὴν τῆς θεο-
πότητος δόξαν ἀναφοιτώσης ἀπὸ τῆς
σαρκίος. εἰς οὗ ἀπὸ Χριστῶν καὶ υἱὸς ἔστιν γὰρ οὐ πῶ τῶν ὄλων θεοτόκῳ.

Ex euangelio secundum Matthæum.

Εκ τῆς καὶ Ματθαίου δια-
γελίου.

Quod Christus sit Deus.

Ὁ θεὸς ὁ Χριστός.

Matth. c. 1.
v. 20.

HÆC autem eo cogitante, ecce Angelus Domini apparuit in somnis ei, dicens: Ioseph fili Dauid, noli timere accipere Mariam coniugem tuam: quod enim in ea natum est, de Spiritu sancto est. Pariet autem filium, et vocabis nomen eius Iesum: ipse enim saluum faciet populum suum a peccatis eorum. Duo simul hoc loco ponit, quæ in diuinam tantum naturam

ΤΑΥΤΑ ἡ ἀπὸ ἐνθυμηθέν-
τος, ἰδοὺ ἄγγελος κυρίου κατὰ
ὄναρ ἐφάνη αὐτῷ, λέγων· Ἰωσήφ
υἱὸς Δαυὶδ, μὴ φοβηθῆς παραλα-
βεῖν Μαριάμ πλὴν ζωαίκα σου· ὅτι
ἐν αὐτῇ γήνησεν, ἐκ πνεύματος
ἁγίου. τέξεται δὲ υἱόν, καὶ καλέ-
σῃς τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν· αὐτὸς γὰρ
σώσει τὸ λαὸν αὐτῶν ἀπὸ πάντων τῶν
ἁμαρτιῶν αὐτῶν. ἄλλο καὶ ταῦτο ἠέθησε

ANNO CHRISTI 411

διοπερεπῆ, καὶ ἐκ ἀνθεσπερία πρέποντα φύσι. τῆ γὰρ τεχθέντος ἐν τῆς Μαριαμ ἰδίον ἔφη λαὸν ᾧ δι' αὐτῶν σισσωμένους καὶ μιλῶ, ὅτι καὶ ἀμδρλεῶν αὐτῶν αὐτὸς ἀπαλλάξῃ. θεοδ δὲ πᾶ πάντα, ἔπρεποι αὐ αὐτῶ καὶ μόνω γὰρ ἀπαλλάτῃν ἀμδρλεῶν διωαδται ᾧ ἡμδρτηκότας. θεοδ οὐὲ ἀρα ὅστιν ὁ ἐκ τῆς ἀγίας ᾠρθενου γεγνημηδύ, οὐ καὶ ἰδίος ἐσμεν λαός. καὶ ἀμδρλεῶν δὲ ἡμας ἀπήλαξεν, ὡς ἔχων καὶ τούτου πτω ᾠχοισίαν.

Τοδ δὲ Ἰησοδ γνηνηθέντος ἐν Βηθλεέμ τῆς Ἰουδαίας. ἐν Βηθλεέμ γε γνηνηται τῆς Ἰουδαίας, ἐκ ρίζης Ἰεσαί. Φησι δὲ περὶ αὐτῶ δι' ἐνός ᾠρθενοφνητῶ ὁ θεοδ καὶ πατήρ. καὶ σὺ Βηθλεέμ οἶκος τῆ Εφραθα, μὴ ὀλιγοσός εἶ τῆ εἶ) ἐν χιλιάσιν Ἰουδα. ἐκ τοδ γὰρ μοι ᾠελῶσεται τῆ εἶ) εἰς ἀργοντα ἐν τῶ Ἰσραήλ. καὶ αἱ ἐξοδοὶ αὐτῶ ἀπὸ δερχίς ᾠε ἡμερῶν αἰώνος. πῶς οὐὲ ὁ γεγνημηδύς ἐν Βηθλεέμ τῆς Ἰουδαίας ἀπὸ δερχίς αἰώνος τὰς ᾠξόδοις ἔχων λέγεται, τουτέστι τῆς ὑπαρξέως τῆ δερχίς, καὶ τῆ γνηνηθείς ἐν ἐξάτοις τῆ αἰώνος καιροῖς; θεοδ οὐὲ ἀρα Χειρός, καὶ πρέπει αὐτῶ τῆ τῆ θεοδ λόγου πρεσβύτατον θεοδ γὰρ ἡ δὲ ἡμας σαρκικῶ ὑπομείνας γνηνησιν πτω ἐκ ζωακός.

Εγὼ μὲν γὰρ ὑμας ἐν ὕδατι βαπτίζω, φησὶν, εἰς μετανοίαν. ὁ δὲ ὀπίσω μου ἐρχόμενός, ἰχυρότερός μου ὅστιν, οὐ ἐκ εἰμὶ ἰκανός πᾶ ὑποδήματα βασιάσαι. αὐτὸς ὑμας βαπτίσει ἐν πνύματι ἀγίω καὶ πυρὶ. οὐ τὸ πῦρον ἐν τῇ χερὶ αὐτῶ, καὶ διακαθαρεῖ πτω ἄλωνα αὐτῶ. ἐκ ἀνθεσποπτος ἔργον εἶ) φησὶν τῶ βαπτίζειν ἐν ἀγίω πνύματι. ἀλλ' οὐ δὲ τῶ ἄλωνα τῶ ρουτῶ,

Concil. Tom. 5.

quadrant, non etiam in humana. Asserit namque eius, qui ex Maria ortus est, eos omnes, qui salutem per ipsum consequuntur, populum esse peculiarem; tum ipsis eisdem illum peccata dimisurum. Atqui Dei sunt uniuersa; ipsiusque folius est, peccatorum laqueis irretitos expedire. Is igitur, qui ex sacra Virgine natus est, Deus est, cuius nos peculiaris populus sumus, quique e peccatorum vinculis pro sua potestate nos exemit, ac liberauit.

Cum ergo natus esset Iesus in Bethlehem Iudae. In Bethlehem Iudae natus est, ex Iesae radice. Vnde Deus & Pater per quemdam facris vatibus ita ait: Et tu Bethlehem domus Ephrata, nequaquam minima es, ut sis in millibus Iuda. Ex te enim egredietur mihi qui regat populum meum in Israel: & egressus eius ab initio a diebus aeternitatis. Quomodo Bethlehemita ille ab initio saeculi egressus, hoc est substantiae principium fortitus dicitur, cum tamen in nouissimis saeculi temporibus natum ipsum esse constet? Deus igitur est Christus, ipsiusque diuini Verbi antiquitas in illum conuenit. Nam Deus erat propter nos ex muliere homo nasci dignatus.

Ego quidem, inquit, baptizabo vos in aqua in penitentiam. Qui autem post me venturus est, fortior me est, cuius non sum dignus calceamenta portare. Ipse vos baptizabit in Spiritu sancto & igne. Cuius ventila- brum in manu sua, & permundabit aream suam. Haudquaquam humanae naturae opus est in Spiritu sancto baptizare: sed neque spiritalem quoque aream, hoc est

homines atatem in terra agentes, hominis propriam esse concesserimus : nam omnia folius Dei sunt; ipsique soli congruit illos, qui credunt, in Spiritu sancto posse baptizare. Atqui Christus, qui secundum carnem post Ioannem veniebat, potenter isthæc præstabat, idemque suam quoque aream permundat. Verus itaque Deus est Christus.

Math. c. 8. v. 2. Et ecce leprosus veniens adorabat eum, dicens: Domine si vis, potes me mundare. Et extendens Iesus manum, tetigit eum, dicens: Volo, mundare. Et confestim mundata est lepra eius. Opus diuinum moliri, non est virium humanarum. Conuenit id autem in principem omnium naturam, hoc est diuinam. Atqui Christus eiusmodi opera molitur; non est ergo nudus homo, quemadmodum nos, sed Deus humanam naturam indutus. Quod de leproso mundato hic dicitur, hoc de focru Petri, de ventis item & mari, deque vindis quas increpauit, dictum accipitur. Quare diuini quoque illius discipuli animaduertentes illi & mare & ventos obedire, admirabundi aiebant: *Ecqualis nam hic est?* Intelligebant enim, eiusmodi opera patrare posse, rem esse, quæ nudi hominis facultatem superaret. Christus itaque & Deus & homo simul erat.

Math. c. 8. v. 28. Demones rogabant eum, dicentes: Si eiicis nos, mitte nos in gregem porcorum. Et ait illis: Ite. Omnibus prouidere, cunctaque conferuare, ad quem obsecro spectat, nisi ad eum solum, qui secundum naturam Deus est? Hinc & Saluator quoque: *Nonne, inquit, duo passeris affe uenunt, et vnus ex illis*

Math. c. 10. v. 29. *et ὁ σωτηρ ἑφασκεν οὐ γὰρ δύο σρουθία ἀσπιδίου πωλοῦται, καὶ ἐν ὅ*

πουτέσι τῶν ὀππὶ τῆς γῆς, ἰδίῳ εἰ-
καὶ φαμίην ἀνθρώπου. θεοῦ γὰρ πᾶ-
πάντα ὄντι, καὶ αὐτῶ καὶ μόνῳ
πρέπει τὸ εὐ ἀγῶ πνθίματι βαπτίζε-
διδάσκει τῶν πισθόντων. ἐνηργηκε
δὲ τῷτο Χριστὸς ὁ μὲν Ἰωάννῳ ἐργε-
μῶν κτ' σαρκία, ἥτοι τῶ τῆς σαρ-
κὸς χεῖρ. αὐτὸς δὲ καὶ τῶ ἐαυτῶ
ἀλωνα καθαρῆς. θεὸς οὐκ ἄρα ὄντι
ἀληθῆς.

Καὶ ἰδοὺ λεπρὸς προσελθὼν,
προσκυνῶν, λέγων κύριε, εἰὰ θέ-
λης, διδάσασθαι με καθαρῆσαι καὶ ἐκ-
τείνασ τῶ χεῖρα, ἥλατο αὐτῶ, λέ-
γων θέλω, καθαρῆσθη. καὶ βιθέως
ἐκαθαρίσθη αὐτῶ ἡ λέπρῶ.] τὸ
ἐνεργεῖν διδάσκει θεοπροπίως, ἐκ
ἰδίῳ ἀνθρώπου, αὐτῆ δὲ μᾶλλον
ἐποιεῖτο αὐ καὶ μόνῳ τῆ παύτων ἐπέ-
κεινα φύσι. ἐνεργεῖ ὁ οὐτῶ Χριστὸς.
ἐκ ἄρα ψιλὸς ἀνθρώπος καθ' ἡμαῖς,
θεὸς δὲ μᾶλλον εὐ ἀνθρώποις μορ-
φῆ. οὐτῶ νοήσας καὶ ὀππὶ τῆς Πέδρου
πενθεραῖς, καὶ τῶν ἀνέμοις ὀππὶ μὲν
ὄρθῳ, θαλάσῃ τε καὶ ὕδασι. ὄντι
καὶ τῶ σαπῶσι μαθηταὶ καὶ θαλά-
σων καὶ ἀνέμοις ὑποκειμένοις ὄρθῳ-
τες, τεθαυμάκασι λέγοντες ποτα-
πὸς ὄντι οὗτος; οὐ γὰρ ἰὼ ἀνθρώπου
ψιλὸς πᾶ ποιᾶτα διδάσκει δρᾶν.
θεὸς οὐκ ἄρα κτ' ταῦτὸν καὶ ἀνθρώ-
πος ὁ Χριστὸς.

Οἱ δὲ δαίμονες, φησὶ, ἄρεκα-
λου αὐτὸν, λέγοντες: εἰ ἐκβάλλεις
ἡμαῖς, * δὸς τῶν ἡμαῖς εἰς τῶ ἀγέ-
λιῶ τῶ γρίφον. καὶ εἶπεν αὐτοῖς
ὑπάγετε.] τὸ προνοεῖν τῶ ὄλων, καὶ
σώζειν αὐτὰ, πῖνος αὐ εἶν, πλὴν ὄλι-
μόνου τῶ κτ' φύσιν ὄντος θεοῦ; οὐτῶ

ANNO CHRISTI 434.

* ὄππὶ τῶν ἡμῶν ἐστὶν ὄλιμ.

ANNO CHRISTI 431.

αὐτῶν οὐ πεσεῖται ἵππὶ πλὴν γινώσκων
τῆ πατρὸς ὑμῶν τῆ ἐν τοῖς οὐρανοῖς
ὑμῶν δὲ καὶ αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς
πᾶσαι ἠριθμηθήσονται. Ἰδοὺ ποι-
γαροῦ ποσῶν τῶν ὄντων πᾶ-
νοιαὶ ἐποιεῖτο Χεῖρὸς, ὡς μὴ ἴξιναι
τοῖς ἀκαθάρτοις δαίμοσι μηδὲ χό-
ρον ἀγέλης ἔχειν πλὴν Ἰξοισίαν. πα-
ρακληθεὶς οὐκ ἐπέστρεψε μάλισ,
ἐκ ἐκείνου πληροῦν πλὴν ἀγῆσιν, ἀλλ
ἵνα ἡμᾶς ἀναπέσει φρονεῖν, ὅτι πᾶ-
νοεῖται τῶν ὄλων ὡς θεός. εἶτα πῶς
οὐ θεός, ὁ θεοπεπῆ πλὴν Ἰξοισίαν,
καὶ τὸ κτῆ πάντων κράτος ἀνημιμέ-
νῳ, καὶ σώζων ὡς ἴδια τὰ δι' αὐτῶν
γεγονότα;

Τότε λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτῶν ὁ
κύριος δεσποτὸς πολίτης, ὅτι ἐργάται
ὀλίγοι. δεηθήτε οὖν τῆ κυρίου τῆ δε-
σποτοῦ, ὅπως ἐκβάλῃ ἐργάτας εἰς
τὴν δεσποτοῦ αὐτῶν. καὶ προσκαλε-
σάμενος τῶν δωδεκά μαθητῶν αὐ-
τῶν, ἔδωκεν αὐτοῖς Ἰξοισίαν καὶ πνευ-
μάτων ἀκαθάρτων, ὡς αὐτὰ ἐκ-
βάλλειν, καὶ θεραπεύειν πᾶσαν νόσον
καὶ πᾶσαν μαλακίαν. Ἰδοὺ ὅτι τῆ
δεσποτοῦ κύριον τῶν ὄλων θεόν.
αὐτῶν γὰρ ἡ ἀλως ἡ νοστή, ποτέστιν ἡ
ἀνθρωπότης αὐτῶν καὶ ἡ δεσποτοῦ.
ἀλλ' ἰδοὺ, δεηθῶμαι πᾶσας τῆς κυ-
ρίου τῆ δεσποτοῦ, εἰ αὐτῶν ἀ-
πέδξεν ὄντα ποδοῦν, ἐκβαλῶν τῶν
ἐργάτας, ποτέστι τῶν ἀγίων ἀποστό-
λοις οἷς καὶ ἔδωκεν Ἰξοισίαν καὶ
πνευμάτων ἀκαθάρτων ὡς θεός. οὐ
γὰρ ὅτι τῶν τῆς ἀνθρωπότητος μέ-
τρων τὸ διδόναι ἡσὶ τῆ ἀγίου πνευ-
ματος πλὴν ἐργάταν. ἔδωκεν ἡ Χε-
ρὸς εἶτα πῶς οὐ φύσος τε καὶ ἀληθῶς
ὅτι θεός, εἰ καὶ γέγονε σαρκὸς ὁ λόγος;

lis non cadet super terram sine Patre
vestro, qui in calis est? Vestri autem
et capilli capitis omnes numerati
sunt. En tantam rerum prouiden-
ciam habebat Christus, ut absque
illius permisso ne in porcorum
quidem gregem potestatem ex-
ercere immundis spiritibus inte-
grum esset. At rogatus vix permi-
sit, non ut illorum libidini mo-
rem gereret, sed ut nobis, se om-
nibus tamquam Deum provide-
re persuaderet. Et quomodo tan-
dem ille Deus non est, qui pote-
statem habet, quam in solum
Deum cadere certum est; quique
in omnia imperium exercet, &
conferuat quæ per ipsum condi-
ta sunt, tamquam propria?

Tunc dicit discipulis suis: Messis
quidem multa, operarii autem pau-
ci. Rogate ergo Dominum messis, ut
emittat operarios in messem suam.
Et conuocatis duodecim discipulis
suis, dedit illis potestatem spirituum
immundorum, ut eiecissent eos, et
curarent omnem languorem, et om-
nem infirmitatem. Norat vniuer-
forum Deum messis esse Domi-
num. eius namque vtrumque est,
& ipsa spiritalis area, hoc est hu-
manum genus; & ipsa rursum
messis. Sed aduerte, cum messis
Dominum obsecrandum esse mo-
nuisset, mox seipsū eiusmodi Do-
minum esse euidenti argumento
declarans, emisit operarios, hoc
est sanctos apostolos, quibus ut
Deus potestatem contra immun-
dos spiritus est impertitus. Neque
enim humanæ naturæ facultatis
est, Spiritus sancti vim aut opera-
tionem alicui impertiri. Cum
eam ergo Dei Verbum, tametsi
caro factum, hoc est Christus im-
pertiat, quomodo Deus non est
natura & veritate?

Math. c.9. v. 37.
Math. c. 10. v. 1.

ANNO CHRISTI 431.

Matt. c. 10. v. 22.

Omnis ergo, qui me confitebitur coram hominibus, confitebor & ego eum coram Patre meo, qui in caelis est. Qui autem negauerit me coram hominibus, negabo & ego illum coram Patre meo, qui in caelis est. Non pauci sanctorum ad martyrii gloriam euocati, Christumque intrepide confessi, tormentis & morte consummati sunt. Quæro autem, num ob id martyricam coronam adepti sint, quod Christum communem hominem esse constanter affirmarent? an ob id verius, quod sua eum confessione tamquam Deum venerarent? Res est clara: constat enim a martyrii gloria excidisse, Christumque in die iudicii illos vicissim abnegare comperturos esse, qui illum inficiati sunt. Iam quomodo Deus is censendus non est, qui martyrii gloria eos afficit, qui ipsum Deum esse vere confitentur?

Παῖς οὖν, ὅστις ὁμολογήσῃ ἐν ἐμοὶ ἔμπεραθεν τῷ ἀθέσπῳ, ὁμολογήσω καὶ ἐγὼ ἐν αὐτῷ ἔμπεραθεν τῷ πατρὶ μου τῷ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. ὅστις δὲ ἀρνήσεται με ἔμπεραθεν τῷ ἀθέσπῳ, ἀρνήσομαι καὶ ἐγὼ αὐτὸν ἔμπεραθεν τῷ πατρὶ μου τῷ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. [πολλοὶ κέκλιωται τῷ ἀγίων πατρὶ τῷ μητρυεῖου διδῶν, καὶ τετελείωνται διὰ παθημάτων καὶ θανάτου, χεῖρον ὁμολογηκότες. ἀρ' οὖν ἐσεφαίνονται, διαβεβαίουμενοι καὶ λέγοντες ἀθέσπον ἔσθ' κοινὸν αὐτῶν, ἢ μάλλον ὡς θεὸν τῆς ὁμολογίας τετιμηκότες; ἀλλ' ἐστὶ δῆλον. οἱ γὰρ τῶν ἀρνησάμενοι, καὶ τῆς τῷ μητρυεῖου διδῆς ἀπώλειαν, καὶ αὐτὸν βήρῃσιν ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως θενούμενον ἀντιδῶν Χεῖρον. εἴπα πῶς οὐ θεὸς, ὃ τῷ τῷ μητρυεῖου διδῆ σεφαιῶν ἀντιδῶν, ὃ τῷ τῷ βῆρῃ δληθῶς, ὁμολογησῶνται αὐτῶν;

Matt. c. 11. v. 28.

Venite ad me omnes qui laboratis & onerati estis, & ego reficiam vos. Tollite iugum meum super vos. Si Emmanuel verus Deus non est, cum Deo seruiant omnia, cur suum ille iugum nobis imponit? Iugum autem & ipsa quoque lex appellata est. Verum Christus proprium nobis iugum imponit, nosque obnoxios sibi reddit, tametsi Patri submittat omnia. Deus igitur est. Vnde ut omnia illi subiecta sint, par est.

Δότε παρὲς με πάντες οἱ κοπιῶντες καὶ πεφορτισμένοι, καὶ ἐγὼ ἀναπαύσω ὑμᾶς. ἀρατε τὸ ζυγὸν μου ἐφ' ὑμᾶς. [εἰ μὴ θεὸς ὅστις δληθῶς ὁ Εμμανουήλ, ἵνα ἔσπον τὸ εἰαυτῷ ζυγὸν ἡμῖν ἀπιῶσιν; θεὸς γὰρ διδῶν τα πάντα. εἴρηται δὲ ζυγὸς καὶ ὁ νόμος. ἀλλὰ ἀπιῶσιν ἡμῖν ὁ Χεῖρὸς ἰδιον ζυγὸν, εἰαυτῷ τε ὑποτάξει, καίτοι τα πάντα ὑποφέρων τῷ πατρί. θεὸς ἀρα ὅστις. ὅθεν αὐτῷ καὶ ὑποκαῖσται τα πάντα πρέπει.

Matt. c. 12. v. 5.

An non legistis in lege, quia sabbatis sacerdotes in templo sabbatum violant, & sine crimine sunt? Dico autem vobis, quia maior templo hic est. Si sacerdotes qui sabbatum profanant, ob id culpa vacant, quod diuino cultui incumbant; eisi; λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι τῷ ἱεροῦ μείζων ὅστις ὧδε. [εἰ βεβηλωτῶς τὸ σάββατον ἱερεῖς ἀνάγοι εἰσιν, ὡς θεὸς παρσάροντες τὰς θεραπείας;

Ἡ ἐκ ἀνέγνωτε ἐν τῷ νόμῳ, ὅτι ἐν τοῖς σάββασι οἱ ἱερεῖς ἐν τῷ ἱερῷ τὸ σάββατον βεβηλοῦσι, καὶ ἀνάγοι εἰσιν; λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι τῷ ἱεροῦ μείζων ὅστις ὧδε. [εἰ βεβηλωτῶς τὸ σάββατον ἱερεῖς ἀνάγοι εἰσιν, ὡς θεὸς παρσάροντες τὰς θεραπείας;

ANNO
CHRISTI
431.

πῶς ἦν ἐν τῷ ἱερῷ δρωμῶν νοεῖται μείζων ἢ Χρῆστοῦ θεραπεία; ἀλλ' ἐστὶ δῆλον, ὅτι οἱ μὲν ἐν νόμῳ καὶ σκῆμα καὶ ὑποδείγματι ἦν ἐπουρανίων λειτουργήσαντες· οἱ δὲ Θεωσιμοὶ μαθηταὶ προσεδρόοντες τε καὶ λειτουργοῦντες τῷ Χρῆστῳ, μείζονα καὶ πλεονάζοντες ἔργον. καὶ εἰ τῆς ἐν νόμῳ λειτουργίας ἐν ἀμείνοσι τὸ λειτουργεῖν τῷ Χρῆστῳ, πῶς ἐκ αὐτοῦ νοοῖτο θεὸς ἀληθῆς;

Εἰ ἐγὼ ἐν Βεελζεβούλ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, Φησὶν, οἱ υἱοὶ ὑμῶν ἐν ἑνὶ ἐκβάλλουσιν; διὰ τὸ αὐτοὶ κριταὶ ἔσονται ὑμῶν. ἐν ὀνόματι τοῦ Χρῆστοῦ πεθεραπέλκασιν ἑὸν δαιμονοῦντα. Ὁ μαθητὰς ἐπεφώνησε γὰρ ἐν ὀνόματι Ἰησοῦ Χρῆστοῦ τοῦ Ναζωραίου· πῶς ἐκ αὐτοῦ νοοῖτο θεὸς ἀληθῆς; οὐ γὰρ αὐτὸς ἔφηρεσεν ἀνθρώπου δόξα καὶ δυνάμεις εἰς τὸ καλεῖσθαι τὸ σατανᾶ.

Ὡσαύτως οὐκ συλλέγεται τὰ ζιζάνια, καὶ περὶ κατακαίεται· οὕτως ἔσται ἐν τῇ σιμωτελείᾳ τοῦ αἰῶνος. ὁποσείει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἑὸν ἀγγέλου αὐτοῦ, καὶ συλλέξουσιν ἐκ τῆς βασιλείας αὐτοῦ πάντα τὰ σκάνδαλα, καὶ ἑὸν ποιῶντας πλεονάζουσιν καὶ βαλοῦσιν αὐτοὺς εἰς πῦρ καμίνον καὶ πυρός. [Ὁ δὲ θεὸς γέγραπται· ἀλογεῖτε τὸ κύριον πάντες ὁ ἀγγέλου αὐτοῦ. οὐ γὰρ ἀγγέλου ὄντι, θεὸς δὲ μάλλον τὰ πάντα. πῶς οὐκ φησὶ ὁ θεὸς τὸ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου, ὅτι ὁποσείει ἑὸν ἀγγέλου αὐτοῦ; θεὸς οὐκ ἄρα ὄντι, ὡς καὶ ἰδίους ἔχον ἑὸν ἀγγέλου, καὶ διὰ τῆν αὐτῶν πνευμάτων ὑπερεπὸν ὑμῶν.

Ἡρώτησεν ὁ Χρῆστος· τίνα με λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι εἶναι; τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου; οἱ δὲ εἶπον· οἱ μὲν, Ἰωάννην τὸ βαπτισ-

quomodo cultus qui Christo im- penditur, ministerio quod sacer- dotes in templo obibant, præ- stantior censetur? atqui apertum est eos, qui sub lege vivebant, in umbra & figura supercælestium Deo ministrasse. Sed diuini illi discipuli Christi sectatores, ipsi- que ministrantes, ampliori hono- re & gloria potiti sunt. Quod si ministerium quod Christo exhibetur, legali cultui multum ante- cellit, quomodo in sobrii cuius- quam cogitationem cadere potest, Christum non esse verum Deum?

Et si ego in Beelzebub eicio dæ- mones, filii vestri in quo eiciunt? ideo ipsi iudices vestri erunt. Si in Christi nomine a dæmonio vexatos discipuli curabant; (inuoca- bant enim nomen Iesu Nazareni) quomodo de vera illius diuinitate ambigere fas est? Neque enim vlla omnino gloria aut potentia humana sat fuerit ad debellan- dum satanam.

Sicut ergo colliguntur zizania, & igni comburuntur; sic erit in con- summatione sæculi. Mitter Filius hominis angelos suos, & colligent de regno eius omnia scandala; & eos qui faciunt iniquitatem: & mittent eos in caminum ignis. De Deo le- gimus: Benedicite Domino omnes angeli eius. Neque enim angelus angeli est, sed Dei sunt omnia. Cum ergo de Filio hominis dica- tur, quod missurus sit angelos suos; angelosque & spiritus illos supremos tamquam proprios mi- nistros possideat; euidentis fit, il- lum esse Deum.

Interrogabat discipulos suos: Quem me dicunt homines esse filium hominis? At illi dixerunt: Alii Io- annem Baptistam; alii autem E-

liam, alii vero Ieremiam, aut vnum ex prophetis. Dixit illis Iesus: Vos autem quem me esse dicitis? Respondens Simon Petrus dixit: Tu es Christus Filius Dei viui. Respondens autem Iesus, dixit ei: Beatus es Simon Bar Iona, quia caro & sanguis non reuelauit tibi, sed Pater meus, qui est in calis. Si Christus communis vulgarisve tantum homo est, cur Petrus ob suam confessione admirabilis declaratus & laudatus est? Quomodo diuinitus perhibetur edoctus? Aut quanam superna opus erat illi illuminatione, vt illud Christi mysterium caperet? Verum quia Deum esse agnouit, viuentisque Dei Filium esse praedicauit; ideo mirabilis & egregius habitus est. Neque tamen duos confessus est filios, sed vnum dumtaxat. Impium itaq; est Christum in duos diuidere filios. *Filius enim hominis venturus est in gloria Patris sui cum angelis suis.* En iterum caelestes spiritus suos angelos vocat, etiamsi hominis filius dicatur.

Mat. c.16. v. 27.

Mat. c.17. v. 23.

Et cum venissent Capharnaum, acceperunt qui didrachma accipiebant, ad Petrum, & dixerunt ei: Magister vester non soluit didrachma? ait: Etiam. & cum intrasset in domum, praenit eum Iesus, dicens: Quid tibi videtur Simon? Reges terra a quibus accipiunt tributum vel censum, a filiis suis, an ab alienis? & ille dixit: Ab alienis. Dixit illi Iesus: Ergo liberi sunt filii. Quomodo liberum, hoc est a legis vinculo tributique pensione immunem, necnon verum Filium se praedicat, si carnis & sanguinis secundum hypostaticam vniionem particeps effectus, non est Deus? At dependit nihilominus didrachma tamquam legi obno-

σω' άλλοι ὅ, Ἡλίαν' άλλοι ὅ, Ἱερέ-
μίδου, ἢ ἕνα τῶν προφητῶν. λέγει αὐ-
τοῖς· ὑμεῖς ὅ τίνα με λέγετε ὅ; ἀπο-
κριθεὶς δὲ, Φησὶν, ὁ Πέτρος, εἶπε· σὺ εἶ
ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ ζῶντος. ἀπο-
κριθεὶς ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτῷ· μακά-
ριος εἶ Σίμων Βαρῖ Ἰωνᾶ, ὅτι σαρκὶς
& αἷμα ἐκ ἀπεκάλυψε σοι, ἀλλ' ὁ
πατήρ μου ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. εἰ ψε-
λὸς ἀνθρώπος ὁ Χριστὸς, διὰ τί πεδύ-
μασαι Πέτρος ὁμολογῶν αὐτόν; πῶς
δὲ ὁδοῖ καὶ θεοδιδάκτος, ἢ ποίας ἐδέηθη
φωταγωγίας αὐτῶν, ἵνα μάθῃ ὅ
ἐπὶ αὐτῷ μυστήριον; ἀλλ' ἐγὼ θεὸν
ὄντα, καὶ υἱὸν Θεοῦ ζῶντος διωμολόγη-
σεν αὐτόν· ταύτη τοι πεδύμασαι.
πλὴν ἕνα υἱόν, καὶ οὐχὶ δύο υἱοὺς Φησι.
διωθεὶς οὐδ' ἄρα ὅτι διορίζην εἰς δύο.
Μέλλει γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχε-
σθαι ἐν τῇ δόξῃ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, μετὰ
ἀγγέλων αὐτοῦ. ἰδοὺ πάλιν ἀγγέλους
αὐτοῦ Φησι τὰ αἶω πνεύματα, καὶ τοὶ
λεγομένου υἱοὶ ἀνθρώπου.

Ελθόντων * δη οὐδ' εἰς Καπφarnaύμ,
προσηλθόν οἱ τὰ δίδραχμα λαμβά-
νοντες, τῷ Πέτρῳ, καὶ εἶπον· ὁ διδάσκα-
λος ὑμῶν ἔτελε τὰ δίδραχμα; καὶ λέ-
γει, ναί. καὶ εἰσελθόντα εἰς τὴν οἰκίαν, προ-
έφθεσεν αὐτόν ὁ Ἰησοῦς, λέγων· τί σοι
δοκεῖ Σίμων; οἱ βασιλεῖς τῆ γῆς ἀπὸ
τίνων λαμβάνουσι τέλη, ἢ κλιῶσιν;
ἀπὸ τῶν υἱῶν αὐτῶν, ἢ ἀπὸ τῶν ἀλλοτελείων;
εἶπε ὁ αὐτῷ· ἀπὸ τῶν ἀλλοτελείων.
εἶπε ὁ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ἄρα γε ἐλθ-
δεροὶ εἰσιν οἱ υἱοί. πῶς ἐλθιδερον εἰ-
πὸν εἶναι Φησι, καὶ ἔξω νόμου, καὶ
ἀσωτελῆ, καὶ υἱὸν ἀληθῶς, εἰ μὴ θεός
ἔστιν, ἐνώσθη κατ' ὑπόστασιν σαρκὸς &
αἵματος κεκοινωνηκώς; σωπετέλεκε
ὁ δὲ δίδραχμον, ὡς γερονῶς ὑπὸ
νόμον

* ὁ αὐτῷ

ANNO
CHRISTI
431.

νόμον, ὁ ὑπὲρ νόμον ἰός. ἀνθρώπος δὲ ὢν, οὐχ ὑπὲρ νόμον νοεῖται. πῶς γὰρ οὐδὲ ἀνέξει καὶ φύσιν τὸ ἐλθόν, εἰ μὴ νοεῖται θεὸς ἐν ἀνθρώπῳ μορφῇ.

Ἀναβαίνοντος ἐν Ἱεροσολύμοις τῶν πάντων ἡμῶν σωτήρος Χριστοῦ, πάντες παρεβάδιον, βίφημοῦτες τε καὶ λέγοντες ὡσανεὶ τῷ ἰωὶ Δαυίδ. θεοπεπίσθε δὲ πάντως ὅτιν ἡ δόξα λογία. ἠγανάκησαν οἱ Φαρισαῖοι, καὶ δὴ καὶ προσήεισαν, λέγοντες ἄκουεις, ἢ οὐκ ἀκούεις; ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· ναί. οὐδέποτε ἀνέγνωτε, ὅτι ἐκ σώματος νηπίων καὶ θηλαζόντων κατηρέσω ἄνθρωπον; ἀδικαῖον ἐν τούτοις διαμνημονύσασθαι τὸ μακαρίου Δαυὶδ λέγοντος· κύριε, ὁ κύριος ἡμῶν, ὡς θαυμαστὸν τὸ ὄνομα σου ἐν πάσῃ τῇ γῆ. ὅτι ἐπὶ ἧρθη ἡ μεγαλοπρέπεια σου ὑπεράνω τῶν οὐρανῶν. ἐκ σώματος νηπίων καὶ θηλαζόντων κατηρέσω ἄνθρωπον. Ἐμὲν γὰρ πάντες βίφημοῦτες ἔλεγμεν ὡσανεὶ τῷ ἰωὶ Δαυίδ. κατὰ δὲ λέγεται δὲ πάλιν δόξα λογίᾳ βίφημοῦτον. ὁ δὲ γὰρ μακάριος Δαυὶδ ἐκ ἀνθρώπου πάντων ἀπατίθει κοινῶς, κρεῖττον δὲ μᾶλλον, οὐ καὶ θαυμαστὸν τὸ ὄνομα ἐν πάσῃ τῇ γῆ. ἐπὶ ἧρθη γὰρ ἡ μεγαλοπρέπεια ὑπεράνω τῶν οὐρανῶν. εἶπα, πῶς οὐ θεὸς ὁ ἰός Δαυίδ τὸ καὶ σὰρκα Χριστός;

Ὅταν ἔλθῃ ὁ ἰός τῆ ἀνθρώπου ἐν τῇ δόξῃ αὐτῆς, καὶ πάντες ἄγγελοι μετ' αὐτῆς, τότε καθίσει ἐπὶ θρόνου δόξης αὐτῆς.] ἄρα ὡς ἀνθρώπος εἰς τῶν καθ' ἡμᾶς κατεδέϊται Χριστός, παρεστηκότων αὐτῶν πάντων
Concil. Tom. 5.

xius, cum tamen ut Filius lege maior esset. Verum si sit homo, non est supra legem. Nemo enim naturalem libertatem illi tribuet, nisi ut Deum humana forma indutum animo eundem concipiat.

Christo omnium nostrum saluatore Hierosolymam ascendente, pueri præcuntes, laudumque præconia depromentes, Hosanna filio David, clamabant. At hæc acclamatio in solum Deum quadrat. Indignati autem pharisæi in medium prorumpunt: Audis, inquit, quid isti dicunt? Iesus autem dixit eis: Vtique. nunquam legistis, quia ex ore infantium & lactentium perfecisti laudem? Sed beatum David hoc loco audire operæ precium est; ait autem: Domine Dominus noster, quam admirabile est nomen tuum in vniuersa terra. Quoniam eleuata est magnificentia tua super calos. Ex ore infantium & lactentium perfecisti laudem. Pueri namque magna exultatione acclamantes, aiebant: Hosanna filio David. Is porro cuius elogium decantabant, cuiusmodi laudem & acclamationem neutiquam repudiabat. Atqui beatus David eam acclamationem non communi alicui homini tribuebat, sed omnium Domino: illius enim solius nomen vniuersa terra demiratur, cuiusdemque magnificentia super omnes calos tollitur. Quomodo ergo Christus Dauidis secundum carnem filius non est Deus?

Cum autem venerit Filius hominis in maiestate sua, & omnes angeli cum eo; tunc sedebit super sedem maiestatis sue. Numquid Christus ut homo quispiam nostri similis pro tribunali sedebit, astantibus-

Matt. 6. 21. v. 15.

Psal. 8. v. 1.

Matt. 6. 25. v. 31.

que omnibus vndiquaque ipsi angelis, orbem iudicabit? Qui istuc, obsecro, rationi est consentaneū? An non scriptum est, *Vnus est legislator, & iudex?* Deus igitur est Christus, qui pari cum Deo gloria pollens, thronumque iudicarium obtinens, ac angelos circumquaque astantes habens, in iustitia terrarum orbem iudicabit.

Jacob. c. 4. v. 14.

Matt. c. 26. v. 63.

Et princeps sacerdotum ait illi: Adiuro te per Deum vivum, ut dicas nobis, si tu es Christus Filius Dei vivi. Dicit illi Iesus: Tu dixisti. verumtamen dico vobis, amodo videbitis Filium hominis sedentem a dexteris virtutis Dei, & venientem in nubibus cali. Quomodo Filius hominis a dexteris virtutis Dei sedet? Planum est, Dei Verbum ita factum esse hominis filium, ut tamen Deus esse non defierit: mansit enim quod erat. Hac igitur ratione generanti assidet, & in diuinitatis gloria & maiestate conspicuum cernitur, etiam si factum sit caro.

Matt. c. 27. v. 50.

Iesus autem clamans voce magna, emisit spiritum. Et ecce velum templi scissum est in duas partes, a summo usque deorsum: & terra mota est, & petrae scissae sunt; & monumenta aperta sunt, & multa corpora sanctorum qui dormierant, surrexerunt. Si Christus communis erat homo, cur illo animam expirante, in ipsis elementis tanta accidit conturbatio? Sol enim retrahis radiis, diei tenebras offudit: terra adhuc Dominum suum Iudaeorum contumeliis indignissime affectum conspicata, disrupta est; & ipse tandem infernus sanctorum animas dimisit. Et cuiusnam nutu omnia haec fiebant? nonne Dei? Deus enim erat in

των τῶν ἀγγέλων, οὕτω τε κρινεῖ τὸν κόσμον; εἶτα, ποῖον ἔχει τὸ τοῦ λόγου; λέγειται γὰρ, ὅτι εἷς ἐστὶν ὁ νομοθέτης καὶ κριτής. θεὸς οὖν ἄρα Χριστός, ὁ ἐν δόξῃ θεοῦ, καὶ θρόνον ἔχων, καὶ παρεστῶτας ἀγγέλους, καὶ κρίνων τὴν οἰκουμένην ἐν δικαιοσυνῇ.

Καὶ ὁ ἀρχιερεὺς Φησὶν, εἶπεν αὐτῷ ὀρκίζω σε κατὰ τὸν θεὸν τῶ ζῶντος, ἵνα ἡμῖν εἶπῃς, εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ τῶ ζῶντος. λέγει αὐτῷ· σὺ εἶπας. πᾶν λέγω ὑμῖν, ἀπαρτήλα ὄψασθε τὸν υἱὸν τοῦ ἀναθρώπου καθήμενον ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως, καὶ ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ. πῶς ὁ υἱὸς τοῦ ἀναθρώπου καθήμεται ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως; ἀλλ' ἐστὶ δῆλον, ὅτι καὶ εἰ γέγονεν υἱὸς τοῦ ἀναθρώπου ὁ ἐκ θεοῦ λόγος, οὐ πάυται τὸ εἶναι θεός, ἀλλ' ἐστὶν ὁ ὡς παύτη τῆ καὶ συνεδράει τῷ φύσει, καὶ ἐν τοῖς τῆς θεότητος ἀξιώμασιν ἐμπρέπων ὁρᾶται, καὶ εἰ γέρονε σαρεῖ.

Ὁ δὲ Ἰησοῦς κράζας φωνῇ μεγάλῃ, ἀφῆκε τὸ πνεῦμα. καὶ ἰδοὺ τὸ κατὰπέτασμα τοῦ ναοῦ ἐράσθη εἰς δύο, ἀνωθεν ἕως κάτω. ἔη γῆ ἐσειάθη, καὶ αἱ πέτραι ἐράσθησαν, καὶ τὰ μνημεῖα ἀνέωχθησαν, καὶ πολλὰ σώματα τῶν κοιμηθησάντων ἀγίων ἀνέστησαν. εἰ κοινὸς ἀνθρώπος ὡς ὁ Χριστὸς, πῶς θεθεωτὸς αὐτῶ, τοσοῦτος ὡς ἐν τοῖς σοιχείοις ὁ θορυβὸς; ὁ μὲν γὰρ ἥλιος πᾶν ἀκῆνα σκώσευλε, ἔ ἐν ἡμέρῃ σκοπτος εἰργάσατο· ἡ δὲ γῆ ἐαυτῆς δεσπότην ὁρῶσα ὑπὸ τῶ Ἰουδαίων ἐμπερονοῦ μένον, ἐράζετο ἀφῆκε τὸ ἀδης τὰς τῶ ἀγίων ψυχάς. τίνος ταῦτα ποιουῦτος; ἄρα ἐχὶ θεῶ; θεὸς γὰρ ὡς ἐν

ANNO
CHRISTI
431.

σαρκί, ἧ καὶ ἡ κτίσις ὑβριζομένη
καὶ ἔχον ἵνα σωωρῆται.

carne, quo tam contumeliose tra-
ctato, ipsa quoque creatura quo-
dammodo ira & indignatione ef-
ferabatur.

Εκ τῆς κτ' Ἰωάννου β' αλ-
γελίου.

Ex euangelio secundum
Ioannem.

ΑΥΤΟΣ δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐκ τῆς
σάρκος αὐτῶν αὐτοῖς, διὰ τὸ
αὐτὸν γνώσκων πάντα· καὶ ὅτι οὐ
χρειαζόμενος ἵνα τις μαρτυρήσῃ περὶ
τῆς ἀληθείας αὐτοῦ· γὰρ ἐγὼ ἴδω-
σαί τε, ἡμεῖς δὲ ἐκ τῆς ἀληθείας.] περὶ τοῦ
ἐγγράφου· ὅτι ὁ πλάσας κατακό-
νας τῆς καρδίας αὐτῶν. καὶ αὐτὸς
δὲ πῶς φησὶ· μὴ ἀπ' ἐμοῦ κρυβή-
σεται ἡ καρδία; εἰ δὲ πάντα Χρὶστὸς ἴδω-
σά τε, καὶ οἶδεν τὰ ἐκ τῆς ἀληθείας, πῶς
ἐκ αὐτοῦ ἐστὶν θεός, ὡς καρδίας ἐτάζων
καὶ νεφροῖς;

Ἔμεῖς προσκυνοῦμεν ὃ ἐκ οἶδα-
τε, ἡμεῖς προσκυνοῦμεν ὃ οἶδα-
μεν· ὅτι ἡ σωτηρία ἐκ τῆς Ἰουδαίων
ἐστίν.] ἀκούετε, ὅτι πᾶσι σωτηρίαν
ἐκ τῆς Ἰουδαίων ἐστὶν φησὶ; καίτοι σω-
τήρα θεὸν ἐπεγράψαμεθα. σέσω-
κε γὰρ ἡμᾶς οὐ πρέσβις, ἐκ ἀγγε-
λῶν, ἀλλ' αὐτὸς ὁ κύριος, καὶ τὰς
γραφάς. ἀνόμασαι γὰρ Χρὶστὸς Ἰη-
σοῦς, γεγονὼς δὲ Ἰουδαίων καὶ πᾶσι
σαρκὰ. Ἰησοῦς γὰρ μὲν ἐρμηνεύεται
σωτηρία. αὐτὸς οὖν ἄρα ἐστὶν ἡ ἐκ
τῆς Ἰουδαίων σωτηρία. ὡς καὶ εἰ
γενεῖται σαρκὶς ὁ λόγος, καὶ ἐπελάβε-
το σπέρματος Ἀβραάμ, θεός ἐστι καὶ
καὶ σὰρξ.

Ἀμὲν ἀμὲν λέγων ὑμῖν, ὃ π-
σάλλον εἰς ἐμὲ, τὰ ἔργα, ἃ ἐγὼ ποιῶ,
καὶ κενὸν ποιήσει, καὶ μείζονα τού-
των ποιήσει· ὅτι ἐγὼ πατρὸς πατέρα
μου προσκύνομαι. καὶ ὃ, ἡ ἀλήθεια ἐν τῷ ὀνόματι μου, ποιεῖται.]
Concil. Tom. 5.

IESVS autem non credebat semet-
ipsum eis, eo quod ipse nosset om-
nes, & quia opus ei non erat ut quis
testimonium perhiberet de homine.
Ipse enim sciebat, quid esset in homi-
ne. De Deo scriptum extat:
Qui finxit sigillatim corda eorum.
Et ipse alibi ait: Non celabitur a
me omnino quidquam, Si ergo
Christus omnia intelligit, & omnia
quæ sunt in homine exacte
nouit, utpote scrutans eorum
corda & renes; quomodo non est
Deus?

Vos adoratis quod nescitis, nos
adoramus quod scimus: quoniam
salus ex Iudæis est. Audis salutem
ex Iudæis esse asserentem. Atqui
Deum saluatorem nobis adscri-
psimus, eique nomina dedimus.
Saluauit enim nos non legatus,
non angelus, sed Dominus ipse,
secundum Scripturas. At Chri-
stus qui secundum carnem ex Iu-
dæis natus est, Iesu nomenclatu-
ram fortitus est. Iesu autem no-
men interpretatum salutem fo-
nat. Ipse itaque Christus est salus
illa, quæ ex Iudæis profecta est.
Quamobrem licet Verbum caro
factum sit, & semen Abrahæ ap-
prehenderit; Deus nihilominus
cum assumpta carne permansit.

Amen amen dico vobis, qui cre-
dit in me, opera quæ ego facio, & ipse
faciet, & maiora horum faciet: quia
ego vado ad Patrem. & quodcum-
que petieritis in nomine meo, hoc fa-

ciam. Ad Patrem se abire denun-
tiant, cum tamen Deus natura Fi-
lius sit, ipseque omnia impleat.
Abscedit enim secundum huma-
nam naturam. At vero licet ut
homo in cælum assumptus sit; ut
Deus tamen supplicum vota se
auditorum promittit, si in nomi-
ne illius supplicauerint. Iam cui
queso verius conuenit sanctorum
postulatis satisfacere, eorumque
votis ac desiderijs respondere,
quam soli vero ac natiuo Deo?

Ioan. c. 15.
v. 16.

*Non vos me elegistis: sed ego elegi
vos, & posui vos ut eatis, & fru-
ctum afferatis, & fructus vester
maneant; ut quodcumque petieritis
Patrem in nomine meo, det vobis.*
En pari se cum Deo & Patre pote-
stare pollere, pariaque eidem præ-
stare posse nusquam non incul-
cat. Dixerat enim; Quodcumque
petieritis in nomine meo, faciam.
nunc autem ait; Quodcumque
petieritis Patrem in nomine meo,
dabit vobis. Numquid ergo seor-
sum aliqua dilargitur Pater abs-
que Filio, aut Filius rursus seor-
sum sigillatimque impertitur non-
nulla absque Patre, ita ut a duo-
bus diis præstentur, quæ sancti ef-
flagitant? Absit, absit: vnus enim
est Deus Pater, & vnus item Do-
minus Iesus Christus. Distribuit
namque Pater dona per Filium
in Spiritu sancto; verumtamen
postulatio in precibus fit per Ie-
sum Christum. Porro Domini
Iesu nomine accipimus & desi-
gnamus Verbum hominem fa-
ctum.

Ioan. c. 16.
v. 23.

*In illo die me non rogabitis quid-
quam. Amen amen dico vobis, si
quid petieritis Patrem in nomine
meo, dabit vobis. Petite, & accipie-
tis, ut gaudium vestrum sit plenum.*
Hæc eandem sententiam cum

* *πορεύεται, Φησί, πρὸς τὸν πατέρα,*
καὶ τοὺς φύσας υἱοῦ τῶν ὁμοίων ὁ υἱός, καὶ
αὐτὸς ὡς ὁ πάντα πληρῶν. πορεύεται
ἵνα ἀποστείλῃ αὐτὸν εἰς τὸν οὐρανόν.
ἀλλ' ὡς θεὸς ἐπαγγέλλεται
πληρῶν τὰ ἀήματα τῶν πνευματικῶν
*ἰσχυρῶν, εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ ποιούν-
τας λιτάς. εἴτα ἴναι δὲ πρὸς μάλ-
λον τὸ πληρῶν δύναμις ἀγίων, καὶ χαρί-
ζεσθαι τὰ ἀήματα, πλὴν ὅτι μόνου τῶ*
καὶ φύσιν καὶ ἀληθῶς ὄντι θεῷ;

*Οὐχ ὑμεῖς με ἐξελέξατε· ἀλλ'
ἐγὼ ἐξελέξαμην ὑμᾶς, καὶ καρπὸν*
ὑμῶν, ἵνα ὑμεῖς ὑπάγητε, καὶ καρπὸν
φέρητε, καὶ ὁ καρπὸς ὑμῶν μείνη· ἵνα
*ὁ, ὃς ἐὰν αἰτήσῃ τὸν πατέρα ἐν τῷ ὀνό-
ματι μου, δῶ ὑμῖν.] ἰδοὺ πανταχοῦ*
δείκνυσιν ὅτι τὰ ἴσα μετ' ἐξουσίας
ἐνεργεῖ τῷ πατρὶ. ἔφασκε γὰρ
ὅτι ὁ ἐὰν αἰτήσῃ ἐν τῷ ὀνόματι μου,
*ποιήσω. νυνὶ δὲ φησιν· ὁ, ὃς ἐὰν αἰτή-
σῃ τὸν πατέρα ἐν τῷ ὀνόματι μου,*
*δώσῃ ὑμῖν. ἄρα οὐκ ἴδια μὲν δίδω-
σιν ὁ πατὴρ δύναμις τῷ υἱῷ, ἴδια δὲ καὶ*
*ἀνά μέρος ὁ υἱὸς δύναμις τῷ πατρὶ; ἐκ-
ουῶν παρὰ δύο θεῶν τοῖς ἀγίοις τὰ ἐν*
δύναμις ἀήματα; ἀλλ' οὐχ οὕτως
ἐχθὰ ταῦτα, μὴ γήνοιτο· εἰς ἵνα θεὸς ὁ
*πατὴρ, καὶ εἰς ἕνα υἱὸς Ἰησοῦς Χρι-
στός. διανέμει γὰρ ὁ πατὴρ δι' υἱοῦ τὰ*
ἀγαθὰ ἐν πνεύματι. πλὴν ἢ αἰτίαι
ἢ ἐν πνευματικῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ
καὶ ἕνα υἱὸς Ἰησοῦς ὁ ἐν ἀποστείλας
νοεῖται καὶ ὀνομάζεται λόγος.

*Καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐμὲ ἐκ-
ερωθήσετε οὐδέν. ἀμὲν ἀμὲν λέγω*
ὑμῖν· ἀν' ὃς αἰτήσῃ τὸν πατέρα ἐν
*τῷ ὀνόματι μου, δώσῃ ὑμῖν. αἰτεῖ-
τε, καὶ λήψετε, ἵνα ἡ χαρὰ ὑμῶν ἢ*
πεπληρωμένη.] ἐν ἴσῃ καὶ τῷ τοῖς

ANNO
CHRISTI
431.
* *τε. πρὸς*
ὁμοίον τ.
7. 7.

* *ἴσῃ*
καὶ τῷ.

ANNO
CHRISTI
431.

αἰωτέρον βραχὺ διανοία κείσεται, καὶ ὁ ἐφεξῆς ὁμοίως. ἔρχεται οὕτως. Ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐν τῷ ὀνόματι μου αἰτήσατε καὶ οὐ λέγω ὑμῖν, ὅτι ἐγὼ ἐροῦν ὑμῖν τὸ πατέρα. αὐτὸς γὰρ ὁ πατήρ φιλεῖ ὑμᾶς, ὅτι ὑμεῖς ἐμὲ πεφιληκατε, καὶ πεπεσώκατε ὅτι ἐγὼ πατὴρ τῶ πατρὸς Ἰσραὴλ.

Αὕτη δὲ ἔστιν ἡ αἰώνια ζωὴ, ἵνα γινώσκωσιν σε τὸ μόνον ἀληθινὸν θεόν, καὶ ὃν ἀπέστλας Ἰησοῦν Χριστόν. ἐκ τῆς ἐπιγνώσεως τῆς μόνου καὶ ἀληθινοῦ θεοῦ σωεξέρχεται τε καὶ σωεσθαιένειν ἀνάγκη πᾶσι ἐπιγνωσιν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ ζωῆς τῆς αἰώνιας ζωῆς. πῶς οὐχ ἀπίστων σαρξῆς, ὅτι θεός ἐστιν ἀληθῆς ὁ Χριστός; γέρονε γὰρ σαρκὸς ὁ λόγος, καὶ μεμύηκε λόγος.

Ἴνα ὁ κόσμος πισθῶσιν ὅτι σὺ με ἀπέστλας. καὶ γὰρ πᾶσι δόξαν, καὶ δέδωκα μοι, δέδωκα αὐτοῖς ἵνα ᾧσιν ἐν, καθὼς ἡμεῖς ἐν. ἐγὼ ἐν αὐτοῖς, καὶ σὺ ἐν ἐμοί. ἵνα ᾧσι τετελειωμένοι εἰς ἐν. ἀκριβῆ τῆς διανοίας ὁφθαλμὸν ἐπίστησαντες τῆς τῆς προκειμένου δωάμεναι, θεωρήσωμεν τὰ ἐν αὐτῷ. ποῖαν δόξαν εἰληφέναι φησὶ παρά τῆς πατρὸς ὁ υἱός, καὶ ταῦτα ἡμῖν ἐπιδοῦναι; αὐτὸς δὲ ἡμᾶς τῆς ἐπιτύποις ἐρβύνης ἀπαλλάξει, λέγων ἵνα ᾧσι, καθὼς ἡμεῖς, ἐν. σὺ μὲν γὰρ τῆς φησὶ τῆς ταυτότητι ἐν ἔστιν ὅτι θεὸς λόγος πατρὸς ἐαυτῆς πατέρα, εἰ καὶ νοεῖται καθ' ἑαυτῶσιν ἐκάτερ' ἰδικῶν. πῶς δὲ καὶ ἡμῖν γέρονε; καὶ ἴσον ἕσπον, οὐσαυδὼς δὴ λέγω, καὶ φησὶ καὶ τῶ θεοῦ φύσις ἀσύμβατος παντελῶς εἶναι αὐτῶσιν πᾶσι, ὡς ἐν ταυτότητι

superioribus habent; sicut illa quoque, que mox consequuntur. Ait namque: In illo die, in nomine meo petetis: & non dico vobis quia ego rogabo Patrem de vobis. Ipse enim pater amat vos, quia vos me amastis, & credidistis quia ego a Patre exiui.

Hæc est vita æterna, ut cognoscant te solum Deum verum, & quem misisti Iesum Christum. Si cum folius verique Dei cognitione Iesu Christi cognitionem necessario coniunctâ consociatamque esse oportet, & hoc ipsum æternam vitam conciliat; cui obscurum esse potest, Christum verum esse Deum? Verbum sane caro factum est; sed mansit interim Verbum.

Vt credat mundus quia tu me misisti. Et ego claritatem quam dedisti mihi, dedi eis; ut sint unum, sicut & nos unum sumus. Ego in eis, & tu in me; ut sint consummati in unum. Per spicaci mentis oculo in rem propositam intendentes, quanam in ipsa abstrusa lateant, diligenter exploremus. Qualem itaque gloriam Filius a Patre accepisse se narrat, quam nobis deinde communem fecerit? Sane ipse ab hac quæstione nos liberat dum ait: Ut vnum sint, sicut & nos vnum sumus. Nam etsi Dei Patris Verbum secundum propriam hypostasin alius a Patre esse dignoscatur, naturali tamen identitate vnum plane & idem est cum illo. At quo pacto Verbum illud vnum quoque nobiscum factum est? Ad eundem omnino modum, puta secundum essentialem & naturalem identitatem: At cum diuina natura tanto a creatura distet intervallo, ut secundum essentiam cum ea coire

nequaquam valeat; ecquo, in- quis, modo secundum naturam vnum ille factus est nobiscum, qui omnem omnino creaturam excellit? Verbum factum est homo, vt quemadmodum, quod quidem ad deitatis naturam spectat, vnum & idem est cum Patre, ita secundum naturæ humanæ habitudinem fit vnum quoque nobiscum. Hac enim ratione nos quoque in vnitatem con- summati sumus.

Ioan. c. 10. v. 19.

Cum ergo sero esset die illo, vna sabbatorum, & fores essent clausæ, ubi erant discipuli congregati pro- pter metum Iudeorum; venit Iesus, & stetit in medio, & dixit eis: Pax vobis. Non immerito dubitauerit hic quispiam, ac dixerit: Si Ver- bum post resurrectionem perinde ac ante venerandam crucem in corpore erat, quomodo con- clusis foribus in medio discipulo- rum ex insperato apparuit? Ad hoc respondemus, diuina virtute factum id esse. Par est autem, vt Pauli dictum hoc loco in men- tem reuocemus; ait is vero: *Itaque nos ex hoc neminem nouimus secundum carnem: & si cognouimus secundum carnem Christum, sed nunc non nouimus.* Sane post resurre- ctionem ex mortuis, dispensatio- nis mysterio, propter quod car- nem salubriter assumpserat, iam perfecto, diuina virtute & pote- state utebatur; vt qui iam veluti opportuno tempore per ea po- tius, quam per exinanitionis con- ditiones, agnosci voluerit.

2. Cor. 6. 5. v. 16.

Ioan. c. 20. v. 22.

Et cum hoc dixisset, insufflauit, & dixit: Accipite Spiritum san- ctum: quorum remisistis peccata, remittuntur eis; & quorum reti- nueritis, retenta sunt. Quidquid hic factum memoratur, hoc to-

λέγω τῆ κατ' οὐσίαν. πῶς οὖν ἐν ἡμῖν γέγονε Φισικῶς ὁ ὑπὲρ πλὴν κή- σιν; γέγονε γὰρ ἀνθρώπος, ἵνα ὡσαύτῃ ὅστιν * ἐν τῆ τῆς θεότητος φύσει παρὲς * ἡ. ἡ. ὁ πατέρας, οὕτω καὶ παρὲς ἡμᾶς ἐν γήιναι ἁλώσει τῆ κατ' ἀνθρώποπι- τα. τετελειώμεθα γὰρ οὕτω καὶ ἡμεῖς εἰς ἓν.

Οὕτως οὖν ὁ ψίλας τῆ ἡμέρας ἐκεί- νη, τῆ μιᾶ τῆν σαββάτων, καὶ τῆν θυρῶν κεκλεισμένων, ὅπου ἦσαν μαθηταὶ σωτηριζόμενοι διὰ τῆν φόβου τῆν Ιουδαίων, ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἔστη εἰς τὸ μέσον, καὶ λέγει αὐτοῖς: εἰρήνη ὑμῖν.] ἐπαπορήσαι τις αὐτῆ κατ' τὸ εἶκος, λέγων. εἰ ἐν σώματι καὶ μὴ πλὴν ἀνάστασιν ἢ ὁ λόγος, κατὰ καὶ παρὲ τῆ ζωοῦ σαυροῦ, πῶς κεκλεισμένων τῆν θυρῶν ἀδο- κήτως εἰς μέσον ἄφῃ τῆν μαθη- τῆν; παρὲς τῆν φάμεν, ὅτι διωά- μει τῆ θεοῦ. μεμνησται δὲ Γαύλου λέγοντῶ. ὅτι ὡσε ἡμεῖς ἀπὸ τῆ νυῦ οὐδένα οἶδαμεν κατ' σαρκά. εἰ δὲ καὶ ἐγνώκαμεν κατ' σαρκά Χρι- στὸν, ἀλλὰ νῦν οὐκέτι γινώσκομεν. μὴ γὰρ οἶ τὴ πλὴν ἐκ νεκρῶν ἀνα- βίωσιν, ὡς τετελειωμένης ἡδὴ τῆς οἰ- κονομίας, ἐφ' ἣ καὶ ἡ τῆς σαρκὸς ἀνάληψις * ἐπαρχῆν χειρῶν, * ἐπιδή- οῦσιν καὶ διωάμει κέρχεται τῆ θεοπρεπεί, διὰ τούτων μάλλον, ἢ διὰ τῆν τῆς κενώσεως * μέτρων ὀππῶ * ὅτι γινώσκονται θέλων, ὡς ἐν καιρῶ κα- θήκοντι.

Καὶ τῶτο εἰπὼν, ἐνεφύσησε, καὶ λέ- γει αὐτοῖς. λάβετε πνεῦμα ἅγιον. αὐτῶν ἀφῆτε τὰς ἀμάρτίας, * ἀφί- ενται αὐτοῖς. αὐτῶν κρατήτε, κεν- κράτῃται.] ὅλον ὅτι θεοπρεπὲς τὸ

ANNO
CHRISTI
431.

γενηθη μὲν ὁ θεὸς πᾶσι ἀξιό-
λογος. ὡς ἔστιν μὲν ἰσχυρὸς ἐν
παντί, ὁ ἐμφυσησάμενος τοὺς ἀποστόλους,
καὶ δοῦναι τὸ πνεῦμα. εἶτα μέγα,
καὶ ὑπὲρ πάντων κτίσεων, ὁ τῶν αὐτῶν
ἐξουσίαν ἔρασαν, ὡς κρατεῖν, ὡν
αὐτὸν ἐλοιοῦτο, τὰς ἀμφοτέρων· ἀφίεναι
δὲ καὶ οἷς αὐτὸν βούλοιοτο τυχεῖν. διὰ
τὸ δὲ καὶ διὰ σαρκικοῦ φύσηματος
τὸ πνεῦμα δίδωσιν; ὅτι μὴ ἄλλο-
τεία τῆς λόγου γέγονεν αὐτῶν ἢ σαρκῶς,
ἀλλὰ ἰδικῶς αὐτῶν. καὶ ἀποδοῦναι
μὲν τὸ διὰ σαρκὸς ἐμφύσημα· θεϊ-
κῆς δὲ δυνάμεως ἔργον, τὸ μετό-
χους ἀποφύγειν τῆς πνευματικῆς ἐξου-
σιᾶς ἰσχυρῶς.

fua efficere, diuinæ virtutis opus extitisse.

Ex τῆς κτ' Λουκαῖο βιβλίου.

tum diuinum, magnaue confi-
deratione dignum est. Primo nam-
que non erat humanæ naturæ o-
pus, per exsufflationem apostolis
Spiritus sanctum infundere. De-
inde maius quiddam, sublimius-
que est, quam quod in creaturam
cadat, tantam illis potestatem
impertiri, vt quorum vellent pec-
cata retinere, & quorum rursus
visum esset relaxare, possent. At
cur corporeo flatu impertit Spi-
ritum sanctum? ideo nimirum, vt
carnem a Verbo non alienam, sed
propriam illius extitisse intelliga-
mus. Adde externam illam per
carnis ministerium exsufflatio-
nem humanam fuisse; sed Spiritus
sancti participes dignatione
extitisse.

Ex euangelio secundum
Lucam.

ΑΓΓΕΛΟΣ θεοῦ τῷ Ζαχα-
ρίᾳ φησὶ ὅτι ἔσται χαρὰ σοί, καὶ ἀγαλλία-
σις, καὶ πολλοὶ ἔσονται ἐν τῇ γυνήσῃ σου
χαρησσομένη. ἔσαι γὰρ μέγας ἐνώπιον
κυρίου, καὶ οἶνον καὶ σικερα οὐ μὴ πίῃ,
καὶ πνεύματος ἁγίου πληθήσεται ἐπὶ
ἐκ κοιλίας μητρὸς σου· καὶ πολλοὶ
τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐπιστρέψουσιν ἐπὶ
κύριον τὸν θεὸν αὐτῶν. ὁ μακάριος
Ιωάννης, ἐρομένων αὐτῷ τῶν Ἰουδαίων,
σὺ τίς εἶ; φησὶν· ἐγὼ φωνὴ βοῶντος
ἐν τῇ ἐρήμῳ, ἐπιμαρτυροῦν τὴν ὁδὸν
τῆς κυρίου, ὡς εἶπεν ἡσυχίας ποιῆτε τὰς
πέδας αὐτοῦ. ὡς φησὶν τῶν υἱῶν οὗ
Ζαχαρίας ἐπὶ τῷ ἰδίῳ παιδί, φησὶ
καὶ σὺ παιδίον, ὡς φησὶν ὑψίστου κλη-
θήσῃ· ὡς φησὶν γὰρ ὡς ὡς ὡς ὡς
ποῦ κυρίου, ἐπιμαρτυροῦν τὴν ὁδὸν
αὐτοῦ, ἐν ἡσυχίᾳ ὡς ὡς ὡς ὡς ὡς ὡς

ANGELVS Dei Zachariæ de
sancto Baptista hæc expo-
nit: *Et erit gaudium tibi & exul-*
tatio: & multi in natiuitate eius
gaudebunt. Erit enim magnus co-
ram Domino, & vinum & siceram
non bibet, & Spiritu sancto reple-
bitur adhuc ex utero matris sue:
& multos filiorum Israel conuertet
ad Dominum Deum ipsorum. Rur-
sum cum Iudæi ex ipso eodem
Ioanne sciscitarentur: *Tu quis es?*
Respondit ille: *Ego vox clamantis*
in deserto, parate viam Domini, re-
ctas facite semitas eius. Tandem
ipsemet Zacharias de proprio fi-
lio vaticinans, ita fatur: *Et tu*
puer, Propheta altissimi vocaberis:
præibis enim ante faciem Domini
parare vias eius: ad dandam scien-
tiam salutis plebi eius, in remissio-
nem peccatorum eorum. Ille nam-
que, ἐν ἀφύσῃ ἀμφοτέρων αὐτῶν. ὡς ὡς

Luc. c. 1.
v. 14.

Iuan. c. 1.
v. 19.

Luc. c. 1.
v. 76.

ANNO CHRISTI 431.

que Christum anteibat, eiusdemque factus praecursor, ut viam illi praepararent, annuntiabat: & propheticum oraculum de illo edens, ad eum, ut qui iustificare potest peccatis obnoxios uti Deus, conuertebat. Et adhuc dubitamus, fueritne Deus Christus?

ὁ δὲ θεὸς τὸ θεῖον Δαυὶδ τῆς πατρὸς αὐτοῦ καὶ βασιλεύσας ἐπὶ τὸ οἶκον Ἰακώβ εἰς αἰῶνα, καὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ ἐκ ἔσται τέλος. ἄρ' οὐ ἔστι ἐνὶ τῷ καθ' ἡμᾶς κεισόμεθα, βασιλεύοντες διωκεῖν καὶ ἀκαταλήτως; ἢ ὑπὸ θεῷ μᾶλλον ἐσόμεθα βασιλεύοντες ἡμῶν ἐν Χριστῷ; καὶ οὐχ ὡς ἔξωθεν μεσίου Ἰησοῦ εἰς τὸ παραληφθέντος, ἀλλ' ὡς ἐν ἡμῶν καὶ ἐν ἡμῶν κατὰ κρατοῦ τοῦ τῶν ὅλων ἔχει τοῦ πατρὸς. εἰ δὲ τὸτο δληθῆς, θεὸς ἄρα ὁ Χριστός.

Luc. c. 1. v. 32.

Hic erit magnus, & Filius Altissimi vocabitur: & dabit ei Dominus Deus sedem David patris eius: & regnabit in domo Iacob in aeternum, & regni eius non erit finis. Numquid hominis nostri similis imperio perpetuo citra ullam interruptionem prememur? an imperatori potius Deo in Christo & per Christum subditi erimus, non assumptum ad hoc tamquam extraneum quempiam mediatorem, sed verum Filium, per quem & in quo Deus Pater in omnia regnum obtinet? Quod si ita res habet, Deus ergo est Christus.

Οὗτος ἔσται μέγας, καὶ υἱὸς ὑψίστου κληθήσεται: καὶ δώσῃ αὐτῷ κύριον ὁ θεὸς τὸ θεῖον Δαυὶδ τῆς πατρὸς αὐτοῦ καὶ βασιλεύσας ἐπὶ τὸ οἶκον Ἰακώβ εἰς αἰῶνα, καὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ ἐκ ἔσται τέλος. ἄρ' οὐ ἔστι ἐνὶ τῷ καθ' ἡμᾶς κεισόμεθα, βασιλεύοντες διωκεῖν καὶ ἀκαταλήτως; ἢ ὑπὸ θεῷ μᾶλλον ἐσόμεθα βασιλεύοντες ἡμῶν ἐν Χριστῷ; καὶ οὐχ ὡς ἔξωθεν μεσίου Ἰησοῦ εἰς τὸ παραληφθέντος, ἀλλ' ὡς ἐν ἡμῶν καὶ ἐν ἡμῶν κατὰ κρατοῦ τοῦ τῶν ὅλων ἔχει τοῦ πατρὸς. εἰ δὲ τὸτο δληθῆς, θεὸς ἄρα ὁ Χριστός.

Luc. c. 1. v. 34.

Dixit autem Maria ad angelum: Quomodo fiet istud, quoniam virum non cognosco? Et respondens angelus dixit illi: Spiritus sanctus superueniet in te, & virtus Altissimi obumbrabit tibi: ideoque & quod nascetur ex te sanctum, vocabitur Filius Dei. Numquid is, qui arcana inexplicabilique Spiritus sancti operatione ex sacra Virgine formatus & natus est, sola appellatione filius erat? an verus potius naturalisque Dei Filius, & Deus creditus est? Sed hoc procul dubio verum est. Verbum proinde secundum hypostasin caro factum, hoc est, carnem per Spiritum sanctum ex sacra Virgine sumpsisse, eamque propriam sibi fecisse, intelligatur. Hac namque ratione quod verus Deus sit, deprehendetur.

Εἶπε δὲ Μαριάμ πρὸς τὸν ἄγγελον πῶς ἔσται μοι τῆτο, ἐπεὶ ἀνδρα οὐ γινώσκω; καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἄγγελος εἶπεν αὐτῇ πνεῦμα ἅγιον ἐπελεύσεται ἐπὶ σέ, καὶ δυνάμεις ὑψίστου ἐπισκιάσῃ σοι. διὸ καὶ τὸ γινώμενον ἅγιον, κληθήσεται υἱὸς θεοῦ. ἄρα οὐ κατέκληται μόνον υἱὸς, ὁ ἐκ τῆς ἀγίας πνεύματος διὰ τῆς πνεύματος ἀπορρήτως γεγεννημένος; ἢ ἡρω ἐκλεσμένος; ἢ φύσις τε καὶ δληθῆς υἱὸς ἐστὶ πεπλάται, καὶ θεός; ἀλλ' ἐστὶ τῆτο δληθῆς. νοείδω δὲ οὐ σαρεξ καὶ ὑπὸ σαίν γερονῶς ὁ λόγος, πουτέστιν ἰδίαν ποιησάμενος σαρεκα πλὴν διὰ πνεύματος ἐκ τῆς ἀγίας πνεύματος. οὕτω γὰρ ἔσται καὶ θεὸς δληθῆς.

Luc. c. 1. v. 41.

Et factum est, ut audivit saluta-

Καὶ ἐγένετο, ὡς ἤκουσε ἁσπασίμων

ANNO
 CHRISTI
 431.

σμόν τῆς Μαρίας ἢ Ελισάβετ, ἐσπίρ-
 πισε τὸ βρέφος ἐν τῇ κοιλίᾳ αὐτῆς·
 καὶ ἐπλήσθη πνεύματος ἁγίου ἢ Ελι-
 σάβετ, καὶ ἀνεφώνησε φωνῇ μεγά-
 λῃ, καὶ εἶπεν· βύλοζμηδρὸν σὺ ἐν γυ-
 ναίξῃ, καὶ βύλοζμηδρὸς ὁ καρπὸς τῆς
 κοιτίας σου. καὶ πόθεν μοι τῆτο, ἵνα
 ἔλθῃ ἡ μήτηρ τῆς κωλοῦ μου πρὸς
 μέ;] ἐνεργήσαντος θεοῦ πνευματικῆς
 χερσίν, ἕσται ἡ πνευματικὴ καὶ ἔτε-
 ρον δὲ ἕσται οὐδαμῶς. ὅτε τῶν οὐρανῶν ὁ
 ἀσπασμὸς τῆς ἁγίας ἁρτέρας Μαρίας
 κωφορούσης ἐπὶ τῷ Ἰησοῦ, κενήθη-
 κεν ἐν μήτρᾳ τῷ Ἰωάννῳ εἰς πνευ-
 ματικὴν, πῶς οὐ θεὸς ὁ Χριστός, ἔν τῃ
 τῆς ἁρτέρας νηδύϊ κινήσας θεο-
 πρεπῶς εἰς πνευματικῆς δυνάμιν
 τῷ Βαπτιστῷ;

Νῦν ἀπολύεις τὸν δούλον σου
 δεσποτῆ, καὶ τὸ ῥῆμά σου, ἐν εἰρήνῃ.
 ὅτι εἶδον ὀφθαλμοί μου τὸ σω-
 τήριόν σου ὁ ἠτοίμασας καὶ πρὸς
 σωτηρίαν πάντων τῶν λαῶν. Φῶς εἰς ἀ-
 ποκάλυψιν ἐθνῶν, καὶ δόξα λαοῦ
 σου Ἰσραήλ.] ὁ Συμεὼν τῷ Ἰησοῦ
 εἰς ἀγκαλῆς λαβὼν, τὰ παιδάδε πρὸς
 αὐτῷ φησὶ. πῶς οὖν ὄντι σωτήριον;
 πῶς δὲ φῶς εἰς ἀποκάλυψιν ἐθ-
 νῶν, εἰ μὴ θεὸς ὄντι ἀληθῶς, εἰς, καὶ
 μόνον υἱός, ὁ φύσιν μὲν ἐκ πατρὸς
 ὡς λόγος, ἐκ παρτέρας δὲ ὁ αὐτὸς
 καὶ σὰρκα; ποία γὰρ γέγονεν ἀποκάλυ-
 ψις τοῖς ἐθνεσιν; ἢ ἐπὶ αὐτῷ ἐγνω-
 σαν ὅτι θεὸς ὄντι, καὶ αὐτῷ λατρεῖ-
 σαντες ἐφυγον τὰ ἐκλήματα τῆς θεῶν
 λατρείας ἐπέσθησαν τῷ ἑνα, καὶ
 φύσιν, καὶ ἀληθῶς;

Ἐπιγνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐπὶ διαλο-
 γισμοῖς αὐτῶν, ἀποκριθεὶς εἶπε
 πρὸς αὐτοὺς· Ἦ διαλογίζεσθε ἐν
 Concil. Tom. 5.

tionem Maria Elisabeth, exultavit
 infans in utero eius: et repleta est
 Spiritu sancto Elisabeth, et excla-
 mauit voce magna, et dixit: Bene-
 dicta tu inter mulieres, et benedi-
 ctus fructus ventris tui. Et unde
 hoc mihi, ut veniat mater Domini
 mei ad me? Interna Dei energia
 & vi, prophetia donum obtinge-
 re alicui potest; secus nequaquam.
 Cum igitur salutatio sacrae Virgi-
 nis Mariae Iesum per id temporis
 in utero adhuc gestantis, Ioan-
 nem maternis visceribus adhuc
 inclusum ad prophetiam promo-
 uerit, quomodo Christus non est
 Deus, qui intra virginea claustra
 etiamnum latitans, diuina vi ad
 prophetiae gratiam Baptistam e-
 uexit?

Nunc dimittis seruum tuum Do- Luc. c. 1.
 mine, secundum verbum tuum, in v. 29.
 pace: Quia viderunt oculi mei salu-
 tare tuum: Quod paraisti ante fa-
 ciem omnium populorum: Lumen
 ad reuelationem gentium, et glo-
 riam plebis tuae Israel. Simeon Ie-
 sum inter vlnas complexus, eiu-
 modi de ipso elogia depromebat.
 At quomodo salutare est? aut
 quomodo lumen ad reuelatione
 gentium est, si vnus & solus verus
 Filius & Deus non est? Qui
 quidem natura natus est ex Patre, vt
 Verbum; secundum carnem au-
 tem ortus est ex Virgine. Quæ
 rursum reuelatio facta est genti-
 bus, si de ipso non cognouerunt
 quia Deus est; quodque diuinum
 cultum illi impendentes, in ea cri-
 mina non incidant, in quæ illi in-
 cidere solent, qui alteri deo
 quam vni illi, qui natura & veri-
 tate Deus est, seruiunt?

Vt cognouit autem Iesus cogita- Luc. c. 5.
 tiones eorum, respondens dixit ad il- v. 22.
 los: Quid cogitatis in cordibus ve-
 Z

stris? Quid est facilius dicere: Dimittuntur tibi peccata tua; an dicere: Surge & ambula? Vt autem sciatis, quia Filius hominis potestatem habet in terra dimittendi peccata (ait paralytico) Tibi dico, surge, tolle lectum tuum, & vade in domum tuam. Si solus vniuersorum Dominus a delictis nos expiat, nec in vllum alium istuc conuenit, & Christus non absque diuina auctoritate hoc ipsum praestat; qui fieri potest, vt Deus non existat: Nam etfi Verbum, quod secundum carnem ex muliere natum est, Filii hominis appellatione designetur, nihilominus tamen Deus est.

Luc. c. 7. v. 21.

In ipsa hora autem multos curauit a languoribus & plagis & spiritibus malis, & caecis multis donauit visum. Et respondens dixit illis: Euntes renuntiate Iohanni quae audistis & vidistis: quia ceci vident, claudi ambulant, leprosi mundantur, surdi audiunt, mortui resurgunt, pauperes euangelizantur: & beatus est quicumque non fuerit scandalizatus in me. Facitis diuinorum planeque admirabilium operum patratorem Christus esse demonstrans, quae per Prophetae vocem quondam de se praedicta fuerant, in memoriam reducit. Dixerat enim Isaias: Confortamini manus remissa, & genua soluta. Mox vero quasi digito protensave manu Emmanuelem ostendens, ita ait: Ecce Deus noster, ecce Dominus cum fortitudine venit, & brachium cum dominatione. Dicit idem & alio quoque loco: Tunc aperientur oculi caecorum, & aures surdorum audient. tunc saliet sicut ceruus claudus, & expedita

Isai. c. 35. v. 3.

Isai. c. 40. v. 10.

Isai. c. 35. v. 5.

καὶ ὡτα κωφῶν ἀκούσονται. τότε ἀλείψαι χυλὸς ὡς ἔλαφον, καὶ τρεθνή

ταῖς καρδίαις ὑμῶν; ἢ ὅστιν ἀνοπό- τερον εἰπεῖν, ἀφείωνται σοι αἱ ἀμάρ- ται σου ἢ εἰπεῖν ἔρχαι καὶ περιπατή; ἵνα δὲ εἰδῆτε ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὁμοιωσάμενος ἑαυτὸν ὡς ἀφέναι ἀμάρτίας, εἶπε τοῦ παραλυτικῷ· σοι λέγω, ἔρχαι, καὶ ἄρας τὸ κλινάριόν σου, πορεύου εἰς τὸ οἶκόν σου. εἰ μόνον ἡμᾶς ἀπαλλάτῃς ὅτι ὅλων θεός πλημμελημάτων, ἐπέσθης πρὸς τὸν τοῦτου μηδενί· χαρίζεται ἡ καὶ τὸ το Χριστὸς μετ' ὁμοιωσάμενος θεοπροπίς, πῶς ἐκ αὐτοῦ εἶναι θεός; κέκληται γὰρ υἱὸς ἀνθρώπου, γνηθίς ἐκ γυναικὸς καὶ σαρκὸς, καὶ σοὶ θεός ὡν ὁ λόγος.

Εν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ ἐδεξάμην πολλοὺς δόπο νόσων, καὶ μαστῶν, καὶ πινυμάτων πονηθῶν· καὶ τυφλοὺς πολλοὺς ἐχαρίσατο τὸ βλέπην, καὶ δόποκριτοὺς εἶπεν αὐτοῖς· πορεύθεντες ἀπαγγείλατε Ιωάννη ἃ εἶδετε καὶ ἠκούσατε ὅτι τυφλοὶ διαβλέποισι, χυλοὶ περιπατοῦσι, λεπροὶ καθαρίζονται, κωφοὶ ἀκούοισι, νεκροὶ ἐγείρονται, πτωχοὶ διαγγελλίζονται· καὶ μακροχρόνιος ὅστιν, ὃς δὲ μὴ σκευδαλιδοῦ ἐμεί· ἐργοὺς αὐτοῖς ὁπιδείξας ἑαυτὸν ὁ Χριστὸς τὸ θεοπροπίων μεγαλοεργιμάτων δόποτελεσῶ, εἰς ἀνάμνησιν ἀναφέρῃ τῆν εἰρημνῶν διὰ Φωνῆς προφητῆν περὶ αὐτοῦ· ἐφη τίνω ὁ μακροχρόνιος Ησαίας· ἰσῶσατε χεῖρες δὲ μὲναι, καὶ γόνατα παραλελυμένα· εἶτα μονοχαλῶ χεῖρα περιείνων κατὰ δεικνῶσι· Ἐμμανουήλ, οὕτω λέγων· ἰδοὺ ὁ θεός ἡμῶν, ἰδοὺ κύριος μετ' ἰσῶ· ἔρχεται, καὶ ὁ βασιλῶν μετ' κυρείας· ἐφη ἡ καὶ ἐτέροις, ὅτι τότε δόποκλήσονται ὁφθαλμοὶ τυφλῶν, καὶ ὡτα κωφῶν ἀκούσονται. τότε ἀλείψαι χυλὸς ὡς ἔλαφον, καὶ τρεθνή

ANNO
 CHRISTI
 431.

ἔσαι βλάστα μοι γλώσσων. καὶ παρὸς
 τοῦτοις ἐπὶ αἰασησονται οἱ νεκροί, καὶ
 ἐγερθήσονται οἱ ἐν τοῖς μνημείοις ἢ
 ἢ δρόσος ἢ ὡρὰ σοῦ, ἵαμα αὐτοῖς
 ὅστιν. Ἐφη δὲ πάλιν καὶ ἐκ παροσώπου
 Χειροῦ πνύμα κυρίου ἐπὶ ἐμέ, οὐ
 ἔνεκεν ἐχρηστέ με, διαγέλισσα δὲ πτω-
 χοῖς ἀπέσταλκέ με, κηρύξαι ἀρχιμα-
 λώτοις ἀφ᾽ ἑσιν, καὶ τυφλοῖς ἀναβλε-
 ψεν. ὅτε πίνω τῆς ἐφ' ἐαυτῶ πίνεως
 τὰς τῆς παροφῆται Φωνὰς ποιεῖται
 σημειῶν, ἢ γινώσκοντες δειξίν, θεὸν ἢ αὐ-
 τὸν ὁ παροφῆται κηρύττοισι, ἕως ὃ
 πούτοις τὰ ἐν δυνάμει φωνῶν πολυῶν;

Εχθμάζοντο, φησὶ, καὶ τὴν λί-
 μνῶν οἱ μαθηταί· εἶτα παροσελθόν-
 τες, διήγαγον αὐτὸν, λέγοντες· Ὁπι-
 σάτα, ὁπολλύ μῆλα. ὃ δὲ διεγερθεὶς,
 ἐπέμυσσε τῶ ἀνέμῳ, ἔ τῶ κλύδωνι
 τῶ ὕδατος· καὶ ἐπαύσατο, καὶ ἐγένετο
 γαλήνη.] ἔρηται παρὸ Χειροῦ δια-
 φωνῆς Ἐμακαρίου Δαυίδ· σὺ δε-
 σπόζεις τῶ κράτος τῆς θαλάσσης, ἔ τ
 σάλον τῆς κυμάτων αὐτῆς σὺ κατα-
 παύσεις. σὺ εἶσιν οἱ οὐρανοί, καὶ σὴ
 ὅστιν ἢ γῆ, πῶν οἰκουμένη καὶ τὸ πλῆ-
 ρος αὐτῆς σὺ ἐδεμελίωσας. ὅτε
 πίνω τῶ καταπαύοντι πῶν θα-
 λάσσης πρέπει αὐτὸ καὶ τὸ δεσπόζειν τῆς
 ὅλων, ἔχον δὲ ἰδίους τῶ οὐρανοῖς, καὶ
 δεμελιῶν δυνάμει πῶν οἰκουμένη
 καὶ τὸ πλῆθος αὐτῆς· πῶς ἐκ αὐ-
 τῶν νοῦτο θεὸς ἀληθῶς ὁ Χει-
 ρός, ὁ θαλάσσης καὶ πνύμασιν ὁπι-
 μῶν, καὶ τῶ μετ' ὄξιοσας;

Εδῆτο ἢ αὐτῶ ὁ ἀνὴρ, ἀφ' οὗ ὄξε-
 ληλύθη τὰ δαμόνια, εἶναι σὺ αὐτῶ.
 ἀπέστλε ἢ αὐτὸν, λέγων· ὑπόσρεφε
 εἰς τὸ οἶκόν σου, καὶ διηγοῦ ὅσα σοι πεποίηκεν ὁ θεός, καὶ ἀπῆλθε καθ' ὅλην τὴν πό-
 λιν κηρύσσων ὅσα ἐποίησεν αὐτῶ ὁ θεός. ἐν τῇ τῆς Γεργεσηνῶν χωρῶν τε δευτέ-
 ρου Concil. Tom. 5.

erit lingua balbutientium. Addit
 praterea: Surgent mortui, et re- ^{Isai. c. 26.}
 surgent qui in monumentis sunt: ^{v. 19.}
 nam ros qui a te, ipsis sanitas est.
 Rursum idem in persona Chri-
 sti ita ait: Spiritus Domini super ^{Isai. c. 61.}
 me, cuius causa unxit me, euangeli- ^{v. 1.}
 zare pauperibus misit me, predicare
 captiuis remissionem, et cæcis visus
 apertionem. Cum ergo prophe-
 tarum oracula fidei quæ ipsi de-
 betur, argumentum probatio-
 nemque adducat, ipsique pro-
 phetæ Deum illum esse prædi-
 cent, quis his contraria asserere
 audeat?

Cum discipuli tempestate in ^{Luc. c. 8.}
 stagno iactarentur, accedentes sus- ^{v. 24.}
 citarunt eum, dicentes: Preceptor
 perimus. At ille surgens increpauit
 ventum et tempestatem aqua: et ces-
 savit, et facta est tranquillitas. Da-
 uidica voce eiusmodi oraculum
 de Christo editum erat: Tu do- ^{Psal. 88.}
 minaris potestati maris, et motum ^{v. 10.}
 fluctuum eius tu mitigas. Tui sunt
 cali, et tua est terra, orbem terra-
 rum et plenitudinem eius tu fun-
 dasti. Cum in illum igitur, qui
 maria sedat, omnium rerum Do-
 minum esse, proprios cælos pos-
 fidere, orbem terrarum, eiusdem-
 que plenitudinem posse fundare,
 proprie conueniat; quis Chri-
 stum, qui cum auctoritate mari &
 ventis imperat, verum Deum esse
 ambigere queat?

Rogabat illum vir, a quo damo- ^{Luc. c. 8.}
 nia exierant, ut cum eo esset. Dimi- ^{v. 39.}
 sit autem eum Iesus, dicens: Redi in
 domum tuam, et narra quanta tibi
 fecerit Deus. Et abiit per uniuersam
 ciuitatem predicans quanta il-
 li fecisset Iesus. In Gergesenorum

ANNO CHRISTI 431.

regione curavit Iesus immanissime a dæmonio vexatum, qui etiam vt vitam sibi cum eo agere deincepsliceret, obnixè efflagitabat. At vero quamuis eum sanasset, spiritusque eiecisset; iubet tamen vt domû suam repetat, quantaque sibi fecisset Deus, enarret. Operabatur itaque Christus tamquam verus Deus. Neutiquam enim dicere fas est, prophetarum aut sanctorum apostolorum more, diuinæ gratiæ instrumentum extitisse. Ipse namque propria, hoc est diuina virtute fatanam conterebat: quin & in illius quoque nomine dæmonia sanctis apostolis subiiciebantur. atque hoc ipsum ne illi ipsi quidem dif-

πῶκεν ὁ Χεῖστός ἀγρίως δαμονώοντα, ὅς κ' ἠσθενῆσαι αὐτὸν ἐθέλει. ἀλλὰ καὶ τοῖς θεραπείαις αὐτὸν, καὶ ἐκ βεληκῶς τὴν πνύματ' αὐτῶν, κέλευεν ἀπελθεῖν εἰς τὸ οἶκον αὐτῶν, καὶ κηρύττειν ὅσα πεποίηκεν αὐτῶν ὁ θεός. ἐνήργηκεν οὖν αὐτὸς, ὡς θεός ὑπάρχων ἀληθινός. οὐ γὰρ πού φαμὸν, ὡς ὑποουργὸς γένηται θείας χάριτος καὶ ἕνα τῆς προφητῆς, ἢ ζωῆς τῆς ἀγίων ἀποστόλων. ἀλλ' ἡ αὐτὸς δυνάμει τῆς ἰδίας καὶ θεοπροπέως σωτηρίων τῶν σατανῶν. ἐν ὀνόματι οὖν αὐτῶν, καὶ τοῖς ἀγίοις μαθηταῖς ὑπετάσσοντο τὰ δαμόνια: καὶ τὸ τοῦ δαμόνωνος αὐτοῖς.

Luc. c. 8. v. 52.

De principis synagogæ filia aiebat Christus: *Nolite flere. Non est mortua puella, sed dormit.* Numquid igitur mentitus est? absit: verum enim dixit. Modum autem huius exponit Paulus his verbis: *Non est Deus mortuorum, sed viuorum.* Siquidem quicumque victuri sunt, illi Deo viuunt: mortui proinde hominibus mortui sunt; verum naturæ illi viuificæ, hoc est, diuinæ, minime. Verax itaque est, dum vt Deus de puella, *Non est mortua, sed dormit,* enuntiat.

Ἐπὶ τῇ θυγατρὶ τῆς δευτέρου γόρου Φησὶν ὁ Χεῖστός μὴ κλαίετε. οὐ γὰρ ἀπέθανε τὸ κορσάσιον, ἀλλὰ καθύλαξ. ἄρ' οὐκ ἐψύχθη; καὶ ἠγύοιτο. ἀληθῆσαι δὲ καὶ κατὰ ἕνα τῶν ἀποστόλων, ὁ Παῦλος διεμιλουμένη λέγων ἐκ ἐστὶ θεός νεκρῶν, ἀλλὰ ζώντων. ζῶσι γὰρ τῶν θεῶν ζῆσθαι μέλλοντες. ἐκοιῶν τεθνηκότες, καὶ μὲν ἀνθρώποις, εἰσὶ νεκροί: καὶ δὲ πρὸς ζωοποιὸν φύσιν, οὐτέστι πρὸς θεῶν, ἐκ ἀποτεθνήκασιν. ἀληθῆσαι γὰρ ὡς θεός, πρὸς τὸ κορσάσιον λέγων ἐκ ἀπέθανεν, ἀλλὰ καθύλαξ.

Rom. c. 14. v. 9. & Matt. c. 22. v. 32. & Marc. c. 12. v. 27.

Luc. c. 22. v. 27.

Idem cum apostolis sermonem conferens, ita aiebat: *Quis maior est, qui recumbit, an qui ministrat? nonne qui recumbit? Ego autem in medio vestri sum tamquam qui ministrat.* Obserua, vt quod attinet ad deitatem, Dominicæque gloriæ maiestatem, in ministro- rum ordine cense-ri, tantum non auerfetur, recusetque. Verumtamen propter humanam naturam ministerium admittit. Ait enim:

Τοῖς ἑαυτῶν μαθηταῖς διαλεγόμενος, ἔφασκε ἵς μείζων ὅστις, ὁ ἀνακείμενος, ἢ ὁ διακονῶν; οὐχὶ ὁ ἀνακείμενος; ἐγὼ δὲ ἐν μέσῳ ὑμῶν εἰμι ὡς ὁ διακονῶν. ὁρᾷς, ὅπως ὅσον μὲν ἦκεν εἰς γὰρ τῆς θεοτικῆς πρότερον, καὶ τῆς δόξης τῆς δεσποτικῆς, μενονουχὶ καὶ ἀποστρέφεται γὰρ ἐν διακόνου νοεῖται τάξει; ἡμεῖς δὲ τὸ τοῦ ἀνθρώπου

ANNO
CHRISTI
431

πνον. ἐγὼ γὰρ, Φησὶν, εἰμὶ ἐν μέσῳ ὑμῶν ὡς διακονῶν. ἐκκοιῶ καὶ εἰ κατὰ ἐβήκεν ἐν διακονοῖς, ἀλλ' οὐδ' ἔστιν αὐτὸς ὁ ἀνακεῖμενος ὡς δεσπότης, καὶ ἄρα πάσης κτίσεως διακονοῦμεν ὡς θεός.

Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Χρῆστος· διηγουμένη τοῖς ἀρχιερεῶσι τῶν Ἰουδαίων ἐρχομένων· εἰ σὺ εἶ ὁ Χρῆστος; εἰ δὲ ὑμῖν εἶπω, οὐ μὴ πισθίσητε· εἰ δὲ ἐροήσω, οὐ μὴ ἀποκριθήτε. διὰ τῆς νύκτος ἔστα ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου καθήμενος ἐκ δεξιῶν τοῦ θronοῦ τοῦ δευτέρου. εἰ καὶ ἐκ δεξιῶν τοῦ θronοῦ τοῦ δευτέρου ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου υἱὸς, πῶς οὐ θεός ὁ Χρῆστος, τοῖς ἀνωτάτω θρόνοις ἐμπρέπων, καὶ ὁμοθετοῦ τῶν πατέρων; οὐ γὰρ σιωπεράς τῶν κτ' φύσιν θεῶν ἡ φύσις ὅλων. σιωπεράς δὲ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου, καθ' ἑνωσιν οἰκονομικῶν σαρκὸς γερονότου τοῦ ἐκ θεοῦ φῶτος λόγου.

Ὁμιζῶ καὶ ζωοποιός ὁ Χρῆστος.

Ἐκ τῆς πρὸς Κορινθίους πρῶτης.

ΩΣ φρονίμοις λέγω· κρίνατε ὑμεῖς ὁ φημι. τὸ πῶς πῶς τῆς διλογίας, ὁ διλογισμὸς, οὐχὶ κοινωνία ἐστὶ τοῦ αἵματος τοῦ Χρῆστοῦ; καὶ ἄρτον ὃν κλάμεν, οὐχὶ κοινωνία ἐστὶ τοῦ σώματος τοῦ Χρῆστοῦ; ὅτι εἰς ἄρτος, ἐν σώματι ἐσμὲν πολλοί. καὶ γὰρ πάντες ἐκ τοῦ ἐνὸς ἄρτου μετέχουμεν. ἢ ἀνθρώπου σαρκός, ὅσον ἤκεν εἰς ἰδίαν φύσιν, ἐκ αὐτῆς ζωοποιός· ἀλλ' οὐδὲ τὸ αἷμα τὸ ἀνθρώπου, εἰ κοινὸν εἶη καὶ καθ' ἑαυτὸ. ζωοποιεῖ δὲ τὸ σῶμα τοῦ Χρῆστοῦ, καὶ

partiri, quod vitæ spiritu destituitur; corpus autem Christi, & pre-

Ego in medio vestri sum tamquam qui ministrat. Et si ergo inter ministeria ultro sese dimiserit, attamen ut Dominus, uniuersæque creaturæ famulatu honoratus, ut Deus, ipse est qui recumbit.

Iesus igitur ait illis: (nempe sacerdotum principibus ab illo Christifine esset sciscitantibus) Si vobis dixerero, non credetis mihi. Si autem interrogauero, non respondebitis mihi, neque dimittetis. Ex hoc autem erit Filius hominis sedens a dextris virtutis Dei. Si Filius hominis sedet a dextris Dei, quomodo Christus summo illo throno decoratus, eademque cum Patre sedis auctoritate præditus, non est Deus? Neque enim cum vero naturalique Deo productitia natura confidere aliquando potest. Consideret autem cum eo Filius hominis; Dei nimirum Verbo secundum vnionis dispensationem incarnato.

Quod Christus est vita & viuificus.

Ex priori ad Corinthios.

VT prudentibus loquor: vos ipsi iudicate quod dico. Calix benedictionis, cui benedicimus, nonne communicatio sanguinis Christi est? & panis quem frangimus, nonne participatio corporis Domini est? Quoniam vnus panis, & vnus corpus multi sumus: nam omnes de vno pane participamus. Caro hominis, quod quidem ad propriam naturam illius spectat, nequaquam viuificat. Sed neque vulgaris quoque hominis sanguis vllam omnino per se & secundum se viuificandi vim habet. Atqui cum soli Deo conueniat vitam illi impartiri, quod vitæ spiritu destituitur; corpus autem Christi, & pre-

cius illius sanguis viuificent, cui dubium esse potest, quin Deus sit Christus? Hinc namque corpus illius habet vt sit viuificum. Quod si vt homo per se ac seorsum mente concipiatur, qui sola Christi appellatione decoratus sit, nudamque filii personam habeat, quomodo corpus illius posset esse viuificum?

1. Cor. c. 15.
v. 45.

Factus est primus homo Adam in animam viuentem, nouissimus Adam in Spiritum viuificantem. rursus: Primus homo de terra terrenus, secundus homo de calo celestis. Qualis terrenus, tales & terreni: & qualis celestis, tales & celestes. Igitur sicut portauimus imaginem terreni, portemus & imaginem celestis. Hoc autem dico, fratres, quia caro & sanguis regnum Dei possidere non possunt, neq; corruptio incorruptelam possidebit. Subiungit reliqua: Canet enim tuba, & mortui resurgent incorrupti, & nos immutabimur. Oportet enim corruptibile hoc induere incorruptionem, & mortale hoc induere immortalitatem. Primus homo factus est in animam viuentem. egebat enim tamquam figmentum Deo viuificante. At vero nouissimus Adam, hoc est Christus, quod vt Deus vita externa non indigeret, spiritus fuit, qui vitam in nos transfundit. Atqui viuificandi facultas propria est diuinæ naturæ possessio. Et primus quidem homo de terra erat terrenus; secundus autem licet ex muliere ortum traheret, de cælo venerat. Quamuis enim Verbum, quod de supernis, hoc est de cælo est, & ex Deo Patre natum est, homo factum sit; nihilo tamen secius de cælo est. Rursus vti, corruptionis & mortis vinculis constricti,

τὸ ἥμιον αἷμα, πρέποντος μόνω θεῷ τῆ ζωοποιῆν διδάσκει τὸ ζωῆς ἰπιδείας. θεὸς οὐκ ἄρα Χριστὸς οὕτω γὰρ ἔσαι ζωοποιὸν τὸ σῶμα αὐτῶ. εἰ δὲ ἀδελφὸς ἀνὰ μέρος νοεῖται μόνῃ τῆ Χριστοῦ κλήσει τέλει μηδὲν, καὶ γυμνὸν ὑποθεσώπον ἔχων, πῶς αὐ εἶν ζωοποιὸν τὸ σῶμα αὐτῶ;

ANNO
CHRISTI
431.

Ἐγγύετο ὁ πατὴρ ἀδελφὸς ἀδελφὸς Ἀδάμ εἰς ψυχὴν ζῶσαν ὁ ἔρατ. Ἀδάμ εἰς πνεῦμα ζωοποιουῦ καὶ πάλιν ὁ πατὴρ ἀδελφὸς ἀδελφὸς ἐκ γῆς, γαϊκός ὁ ἀδελφὸς ἀδελφὸς, ὁ κύριος ἔξ οὐρανοῦ. οἷος ὁ γαϊκός, τοιοῦτοι ὁ γαϊκοὶ καὶ οἷος ὁ ἐπουρανοῦ, τοιοῦτοι ὁ ἐπουρανοῦ καὶ κατὰ ἐφορέσαι μὲν τὴν εἰκόνα τῆ γαϊκοῦ, φορέσαι μὲν καὶ τὴν εἰκόνα τῆ ἐπουρανοῦ. τῆτο δὲ φημι, ἀδελφοί, ὅτι σαρκὶ καὶ αἷμα βασιλείαν θεοῦ κληρονομήσαι οὐ δύναται, οὐδὲ ἡ φθορὰ τὴν ἀφθαρσίαν κληρονομεῖ. παρὰ γὰρ δὲ τοῖς ὅτι σαρκί, καὶ νεκροὶ ἐγεργήσονται ἀφθαρτοί, καὶ ἡμεῖς ἀλλαγισθήμεθα. δεῖ γὰρ τὸ φθαρτὸν τῆτο εὐδύνασαι ἢ ἀφθαρσίαν, καὶ τὸ θνητὸν τῆτο εὐδύνασαι τὴν ἀθανασίαν.] εἰς ψυχὴν ζῶσαν ὁ πατὴρ ἀδελφὸς ἀδελφὸς γέγονεν ἔδειτο γὰρ ὡς ποίημα τῆ ζωοποιουῦτος θεοῦ. ὁ δὲ γὰρ ἔρατ Ἀδάμ, πνεῦμα Χριστοῦ, ὅτι μὴ ἔδειτο ζωῆς ὡς θεός, πνεῦμα γέγονεν εἰς ἡμῶν ζωοποιουῦ ὅτι ὁ δὲ θεὸς φύσεως ἰδίον πλεονέκτημα. καὶ ὁ μὲν πρῶτος ἐκ γῆς, γαϊκός ὁ ἀδελφὸς ἔξ οὐρανοῦ, καὶ τοὶ γυμνοὶ διαγαϊκός. ὁ γὰρ ἀνὴρ καὶ ἔξ οὐρανοῦ, καὶ ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγος, καὶ εἰ γέγονεν ἀδελφὸς, ἀλλ' οὐδὲν ἦπ' ὅτι ἔξ οὐρανοῦ καὶ εἰ φθορὰ καὶ θανάτω κατεργημέ-

ANNO CHRISTI 431

νοι, πλὴν εἰκόνα τῆς χοϊκοῦ δια τῆς το
 φορέσαι λεγόμεθα· πλὴν ἀφθαρσίαν
 εὐδυσάμενοι, πλὴν εἰκόνα τῆς ἐπουρα-
 νίου φορέσαιμεν. ἀφθαρσία δὲ πά-
 λιν ἴδιον ἀγαθὸν τῆς κτ' φύσιν θεό-
 τητος. ἀλλάσσονται γὰρ οἱ νεκροί, καὶ
 τὸ φθαρτὸν ἀμφιέννεται πλὴν ἀφ-
 θαρσίαν, γεγονότος καθ' ἡμᾶς τῆς
 μονογενεῖς, καὶ μεθιστάμενος τὸ θνη-
 τὸν εἰς ἀθανάσιον, καὶ τὸ φθαρ-
 τὸν εἰς ἀφθαρσίαν ἐν ἑαυτῷ καὶ
 πρὸς τῷ μετασχημαζόντος. οὕτως
 γὰρ γέγονεν ὁδὸς εἰς ζωὴν καὶ ἡμῖν αὐτοῖς.

terreni imaginem gestamus ; ita
 incorruptionem iam induti, ce-
 lestis imaginem portabimus. At-
 qui incorruptio bonum est natu-
 ralis diuinitatis proprium. Nam
 mortui immutantur , corrupti-
 bileque induit incorruptionem ,
 cum vnigenitus nostri similis na-
 tus mortalitatem transfulerit in
 immortalitatem , & corruptio-
 nem primum transformauerit in
 incorruptionē in semetipso. Hac
 enim ratione nobisipsis quoque
 via ad vitam factus est.

Ex τῆς πρὸς Κορινθίους β'.

Ex posteriore ad Corinthios.

ΑΛΛΑ αὐτοῖς, φησὶν, ἐν ἑαυ-
 τοῖς τὸ δόκρυμα ἔσθ' ἀθανάτου
 ἐρχόμενοι, ἵνα μὴ πεποθεῖτε ὧμεν
 ἐν ἑαυτοῖς, ἀλλ' ὅτι τῷ θεῷ τῷ ἐργί-
 ραυτε ὄντι νεκροί.] εἰ θεὸς τὸ κτ' φύ-
 σιν περιελάσσειν ἔστι φάμεν ἐργίραν
 τοῖς νεκροῖς, ὅτι ζωὴ καὶ ζωοποιός ὄστιν.
 ἔφη δὲ Χριστός, ἐγὼ εἰμι ἡ ἀνάστα-
 σις καὶ ἡ ζωὴ. φάμεται δὲ καὶ ἐρη-
 γερῶς ὄντι νεκροῖς· θεός ἀεὶ ὄστιν,
 ὡς ζωὴ καὶ φύσιν.

SED ipsi in nobisipsis responsum
 mortis habuimus, ut non simus
 fidentes in nobis, sed in Deo, qui suf-
 citat mortuos. Si mortuorum exsuf-
 citatio in eum, qui natura Deus
 est, maxime conuenit, propterea
 quod solus vita sit & viuificus ;
 Christum autem resurrectionem
 & vitam diferte sese appellat,
 eundemque mortuos exsuscitasse
 certo constat ; quis & verum
 Deum, & vitam secundum natu-
 ram esse ambigat ?

Ex τῆς πρὸς Ἑβραίους.

Ex epistola ad Hebræos.

ΕΓΕΙ οὐκ ἠκούσθηκε τὰ πη-
 ρὰ ἀίματος ἢ σαρκός, καὶ αὐ-
 τὸς παραπλασίως μετέλα τῶν ἀπάν-
 ῳ ἵνα διὰ τῆς θανάτου καταργήσῃ τὸ
 κράτος ἐργον τῆς θανάτου, τοῦτέστι
 διάβολον.] παραπλασίως ἡμῖν τοῖς
 ἐν τέχνῳις θεοῦ τετραγμένοις κοινοῦ-
 νηκεν ἡμᾶς καὶ σαρκὸς ὁ ἐν θεοῦ λό-
 γος, ἵνα τῷ θανάτῳ τὸ ἴδιον σῶμα
 δοῖς, ζωοποίησιν πάλιν αὐτὸ, ζωὴ καὶ
 φύσιν ὑπέσχετο, ὡς θεός. ἐπεὶ πῶς
 κατήργηται τῆς θανάτου τὸ κράτος, εἰ
 μὴ τὸ πᾶν εἰς θανάτον ἀνέβῃ σῶ-

QVIA ergo pueri communica-
 uerunt carni & sanguini, &
 ipse similiter participauit usdem, ut
 per mortem destrueret eum qui ha-
 bebat mortis imperium, id est dia-
 bolum. Æque ac nos qui inter fi-
 lios Dei censemur, carnis & fan-
 guinis Dei Verbum particeps fa-
 ctum est; quo nimirum proprium
 corpus in mortem contradens,
 ipsum denuo tamquam qui sua-
 pte natura vita & Deus existat,
 vitæ restituit. Nā quomodo mor-
 tis imperium destructum est, si
 corpus quod secundam naturam

vita, hoc est Verbi Dei proprium erat, in mortem prolapsum, iterum exsuscitatum non est?

μα, ἴδιον ὄν τ' κτ' Φύσιν ζωῆς, που- τέσι τῶ ἐκ θεοῦ ὄντος λόγου;

Quod vnus sit Filius & Dominus Iesus Christus.

Οὐ εἷς ὁ υἱὸς καὶ κύριος Ἰησοῦς Χριστός.

Ex prima catholica Ioannis.

Εκ τῆς Ἰωάννου ὀπισθολής περὶ τῆς καθολικῆς.

1. Ioan. 6. 1. 2. 1.

Q VOD fuit ab initio, quod audiuiimus, quod vidimus oculis nostris, quod perspeximus, & manus nostra contrectauerunt de Verbo vita: & vita manifestata est, & vidimus, & testamur, & annuntiamus vobis vitam aeternam, quae erat apud Patrem, & apparuit nobis. En illum qui fuit ab initio, vitae aeternae, hoc est Dei Patris Verbum, oculis se vidisse, manibusque contrectasse testatur: cum tamen Verbum quod ex Patre procedit, sua natura aspectum fugiat, tangique nequeat: siquidem quod corpore vacat, id sub tactationem non cadit. Atqui Verbum incarnatum oculis vidisse, & manibus contrectasse se ait. Quare licet Verbum caro factum est, vnus tamen est Filius, vnus Deus, vnus Dominus.

Ὡς ἀπ' ἀρχῆς, ὁ ἀκηκόαμεν, ὁ ἐώρακάμεν τοῖς ὀφθαλμοῖς ἡμῶν, ὁ ἐδαμάμεθα, καὶ αἱ χεῖρες ἡμῶν ἐψηλάφηθα πρὸς τὸν λόγον τ' ζωῆς καὶ ἡ ζωὴ ἐφανερώθη, καὶ ἐώρακάμεν, καὶ ἠκούσαμεν τὴν φωνὴν τοῦ λόγου, ἡ ἡμεῖς οὐκ ἐπαλάλησαμεν ὑμῖν ζωὴν πλὴν αἰώνιον, ἡ ἡμεῖς οὐκ ἠκούσαμεν τῆς φωνῆς. Ἰδοὺ ὅντα ἀπ' ἀρχῆς, τούτοις ἐκ τῶ πατρὸς λόγον, τ' ζωὴν πλὴν αἰώνιον ἐώρακέναι φησὶ τοῖς ὀφθαλμοῖς, καὶ μὲν καὶ χεῖρσι ψηλάφηται καὶ τῷ φῶσι ἴδιαν ἔκ τῶ πατρὸς ὄντος λόγου καὶ ὄντος ἀσώματου καὶ ἀσπασίμου. ἀναφῆς γὰρ τὸ ἀσώματον. ἀλλ' ἐν σαρκὶ γενόμενον τ' λόγον ἐώρακέναι καὶ ψηλάφηται φησὶν. εἷς οὐκ ἄρα ὅστις υἱὸς καὶ θεὸς καὶ κύριος, καὶ ἐγένετο σὰρξ ὁ λόγος.

Quod fides tendat in Christum, tamquam in Deum.

Οὐ εἷς Χριστὸν ἢ πίστις, ὡς εἷς θεόν.

Ex priori epistola Petri.

Εκ τ' πρώτης ὀπισθολής περὶ τῆς.

1. Petr. c. 1. 21.

V T, inquit, fides vestra, & spes esset in Deo. Atqui Christus per sanctos apostolos annuntiat, imo ipsemet ita ait: Amen amen dico vobis, qui credit in me, habet vitam aeternam. Cum ergo fides in Deum feratur, & Christus, In me credite, dicat; quomodo planum non est, ipsum esse Deum?

Ὡς ἐλπίδα εἶναι εἷς θεόν. καὶ τῷ Χριστῷ κηρύσσεται διὰ τῶν ἀγγέλων ὑποκόλων. καὶ αὐτὸς δὲ που φησὶν ἀμὲν ἀμὲν λέγω ὑμῖν, ὁ πισθὼν εἰς ἐμέ, ἔσται ζωὴν αἰώνιον. ὅτι τίς τίνω εἰς θεόν ἢ πίστις, Χριστὸν λέγοντα, εἰς ἐμέ πισθῆτε πῶς ἐκ δούλου θεοῦ ἐσαργῶς;

Εκ

ANNO CHRISTI 431.

Εκ τῆς παλαιῆς Ἰωαννίου Ἐπιστολῆς.

ΚΑΙ αὐτὴ ὅστιν ἡ ἐπιτολὴ αὐτῆ, ἵνα πιστώσῃ τῷ ὀνόματι τῆς ἰσοδότητος Ἰησοῦ Χριστοῦ. [εἰ μὴ ἀνεδέχθη ἡμεῖς εἰς τὸ ὄνομα τῆς ἰσοδότητος Ἰησοῦ Χριστοῦ, οὐχ ὡς εἰς ἀνθρώπον ἀπλῶς, ἀλλ' ὡς εἰς θεόν ζῶντα καὶ ἀληθινόν, θεὸς ἀρεῶν Χριστός.

Εν τούτῳ γνωστέον τὸ πνεῦμα τῆς θεοῦ πάντων πνεύματα, ὁ ὁμολογεῖ Ἰησοῦν Χριστὸν ἐν σαρκὶ ἐληλυθότα, ἐκ τῆς θεοῦ ὅστις καὶ τὸ πνεῦμα, ὁ μὴ ὁμολογεῖ τὸ Ἰησοῦν, ἐκ τῆς θεοῦ ἐκ ἐστὶ καὶ τῆς θεοῦ ὅστις τὸ τῆς ἀντιχρίστου, ὁ ἀκηκόατε ὅτι ἐρχεται, ἐν τῷ αἰὶ τῷ κόσμῳ ὅστις ἦδη.] ὁμολογοῦντες τὸ Ἰησοῦν ἀρεῶν ὡς ἀνθρώπον, καὶ τῆς καθ' ἡμεῖς ἕνα; ἢ μάλλον ὅτι θεὸς ὦν ὁ λόγος, γέγονε σαρκὶς, ἐκ ὀλιγορήσας τῆς εἰς θεός, μετριοκῶς δὲ μάλλον ὅτι ἦν, καὶ εἰ γέγονεν ἀνθρώπος; ἀλλὰ τὸ ἐστὶν ἐκ ἀμφίβολον. ὁ πῶν οὐ λέγων θεόν εἶναι ἀληθῶς Χριστὸν, διαφερόν δὲ καὶ κατασκευῶν τῶν δόξαν αὐτῆς, τὸ τῆς ἀντιχρίστου πνεύμα ἐχὼν ἀλώσεται.

Καὶ ἡμεῖς ἐθεασάμεθα, καὶ μνηστυροῦμεν ὅτι ὁ πατὴρ ἀπέσταλκε τὸν υἱὸν σωτῆρα τῆς κόσμου. ὅς αἰ ὁμολογήσῃ ὅτι Ἰησοῦς ὅστις ὁ υἱὸς τῆς θεοῦ, ὁ θεὸς ἐν ἀπαρχῇ, καὶ αὐτὸς ἐν τῷ θεῷ. [ἀπέσταλται Φαρισαῖοι παρὰ τῆς θεοῦ καὶ πατρὸς υἱόν, πῶς τῆς αὐτῆς καὶ φύσιν μονογενῆ λόγον αἰνομάσαι δὲ αὐτὸν Ἰησοῦν, ὅτι ἐκ τῆς σαρκὸς γέννησιν ἐκ γυναικὸς ὑπέμεινεν οἰκονομικῶς.

Concil. Tom. 5.

Ex epistola prima Ioannis.

ET hoc est mandatum eius, ut credamus in nomine Filii eius Iesu Christi. Si a Dei Patris voluntate alienum non est, ut in nomine Filii eius Iesu Christi credamus; si fides nostra tendit in eum, non tamquam in hominem nudum, sed tamquam in Deum vivum & verum; euidens profecto euadit, Christum esse Deum.

In hoc cognoscitur Spiritus Dei: Omnis spiritus, qui confitetur Iesum Christum in carne venisse, ex Deo est: & omnis spiritus qui soluit Iesum, ex Deo non est; & hic est antichristus, de quo audivistis quoniam venit, & nunciam in mundo est. Confitemur ergo Christum Iesum veluti hominem quempiam nostri similem? an potius Dei verbum factum esse carnem, non quod diuinitatem exuerit, aut repudiarit; (constanter enim mansit quod erat) sed quod humanam naturam assumpserit? At istuc extra controuersiam est. Quisquis igitur Christum, diuinitatem illius inficiatus, diuidit, eiusdemque gloriam & maiestatem diminuit, hic antichristi spiritum hausisse aperte conuincitur.

Et nos vidimus, & testificamur quoniam Pater misit Filium suum Salvatorem mundi. Quisquis confessus fuerit quoniam Iesus est Filius Dei, Deus in eo manet, & ipse in Deo. Unigenitum Dei Filium, hoc est Verbum quod naturaliter ex Deo procedit, a Deo & Patre missum agnoscimus. Idipsum autem demum Iesum appellatum fuisse asseueramus, cum dispensatorie secundum carnem ex muliere nasci dedignatum non est.

A a

Dei itaque Verbum homo factum est. Et si quis ita profiteretur, is Deum in se manentem habet, & ipse vicissim in Deo manebit. Recordabitur enim illius, ac veluti societate quadā coniunctum inter familiares numerabit. At qui ipsum Dei Patris Verbum esse Iesum, & in humanam naturam se demisisse non confitetur; ille neque Deum obtinere, neque per spiritualis familiaritatis modum vlla ratione in ipso consistere poterit.

1. Ioan. c. 5. v. 1.

Omnis qui credit quoniam Iesus est Christus, ex Deo natus est. Qui igitur id non credit, is inter Dei filios haberi nequit. Nam si iis omnibus, qui Filium receperunt, potestatem dedit filios Dei fieri, vt Euangelista testatur; consequens fit, si qui illum non recipiunt, eos inter Dei filios cenferi non posse; vt qui eum, per quem hoc ipsum licebat, non agnouerint.

Ioan. c. 1. v. 12.

Ibid. v. 5.

Quis est qui vincit mundum, nisi qui credit quoniam Iesus est Filius Dei? Hic est qui venit per aquam & sanguinem Iesus Christus: non in aqua solum, sed in aqua & sanguine. Et Spiritus est, qui testificatur, quoniam Spiritus est veritas. Quoniam tres sunt, qui testimonium dant: Spiritus, aqua, & sanguis; & hi tres vnum sunt. Mundum itaque vincit, qui credit Iesum esse Filium Dei. Porro autem quisnam Iesus ille sit, id ipse discipulus Iesu eiusmodi verbis nobis exponit: Ipse est, inquit, qui venit per aquam & sanguinem Iesus Christus. Vtrumque asserit, in sanguine nimirum venisse, & Spiritu; & tres rursus vnum esse. Verbum itaque factum est caro, quod Spiritu nos sancti-

ἐκουῶ ὁ ἐκ Θεοῦ λόγος γέγονεν ἀνθρώπος. καὶ ἐν ἑαυτῷ οὕτως ὁμολογήσεν αὐτῷ, ἕχθ μόνοντα ἐν ἑαυτῷ τὸ θεόν, ἔστι δὲ καὶ αὐτὸς ἐν τῷ θεῷ μνησθέντα γὰρ αὐτῷ, λογίζεται δὲ αὐτῷ οἰκεῖον ὡς μέτρον αὐτῷ. ὁ δὲ μὴ ὁμολογῶν, ὅτι αὐτὸς ὁ ἐκ Θεοῦ πατρὸς λόγος Ἰησοῦς ἔστι, καθὼς ἐαυτῷ εἰς ἀνθρώπότητα, οὐτε θεὸν ἐν ἑαυτῷ πλουτήσεν αὐτῷ, οὐτε μὲν αὐτὸς ἐν θεῷ ἔστι, κατὰ γὰρ τῆς πνευματικῆς οἰκειότητος ἕχθρον.

Πᾶς ὁ πσιδίων ὅτι Ἰησοῦς ἔστιν ὁ Χριστός, ἐκ τῆς Θεοῦ γεννητήτα.] ἐκουῶ ὁ μὴ πσιδίων, ἔδδ ἐν τέκνοις Θεοῦ καταλογισθῆναι αὐτῷ. εἰ γὰρ ὅσοι τῷ ἵδὸν ἔλαβον, ἔδωκεν αὐτοῖς ὄξοισιαν τέκνα Θεοῦ γενέσθαι, καθὼς Φησὶν ὁ ἀγαθὸς βασιλεὺς. Ἐμὴ λαβόντες αὐτῷ, οὐδὲ αὐτῷ ἐν τέκνοις Θεοῦ καταλογισθῆναι αὐτῷ, τῷ δὲ οὐ τῆτο ὑπαρῆχαι μὴ ἐγνωκότες.

Τίς δὲ ἔστιν ὁ νικῶν τὸν κόσμον, εἰ μὴ ὁ πσιδίων ὅτι Ἰησοῦς ἔστιν ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ; οὐτὸς ἔστιν ὁ ἐλθὼν δι' ὕδατος καὶ αἵματος Ἰησοῦς Χριστός, ἐκ ἐν τῷ ὕδατι μόνον, ἀλλ' ἐν τῷ ὕδατι καὶ αἵματι. καὶ τὸ πνῦμα ἔστι τὸ μδρπυροῦ, ὅτι τὸ πνῦμα ἔστιν ἀλήθεια. ὅτι τρεῖς μδρπυροῖσι, τὸ πνῦμα, καὶ τὸ ὕδωρ, καὶ τὸ αἷμα; καὶ τρεῖς ἐν εἰσι.] νικῶ μδρ τὸν κόσμον ὁ πσιδίων ὅτι Ἰησοῦς ἔστιν ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ. Ἦς δὲ ἔστιν Ἰησοῦς, αὐτὸς ἡμῖν ὁ Ἰησοῦς μαθητῆς διαπερδῶν λέγων. οὐτὸς ἔστιν ὁ ἐλθὼν δι' ὕδατος καὶ αἵματος Ἰησοῦς Χριστός. ἀλλὰ καὶ ἐν αἵματι Φησὶ, καὶ ἐν πνῦματι; καὶ εἰ τρεῖς ἐν εἰναί Φησὶν. ἐκουῶ γέγονε μδρ σαρξ ὁ λόγος, ἀγαλλεῖ δὲ ἡμας τῷ πνῦματι,

ANNO CHRISTI 431

καὶ καθαρίζει τῷ αἵματι, καὶ ὑπο-
λουὶ πάλιν ὑδατι καθαροῦ. εἰς δὲ δὴ
πάντως ὁ υἱός, οὗ καὶ ἐστὶν Φαμεν τὸ
πνεῦμα, καὶ τὸ ὕδωρ, καὶ τὸ αἷμα.

Εἰ τίς μὴ πιστεύει τῷ αὐτοῦ θεο-
πων λαμβανόμενος, ἢ μὴ πιστεύει τῷ
θεοῦ μείζων ὅστιν ὅτι αὐτὸν ὅστιν ἢ μὴ
πιστεύει τῷ θεοῦ, ὅτι μεμδρτύρηκε πρὸς
τῷ υἱὸς αὐτοῦ. ὁ πισθῶν εἰς τὸ ὑὸν τῷ
θεοῦ, ἐστὶν ἢ μὴ πιστεύει τῷ αὐτοῦ. ὁ μὴ
πισθῶν τῷ θεῷ, ψεύδεται πεποιήκειν
αὐτὸν, ὅτι ἐκ ἐπίσθυσεν εἰς τὸ μὴ
πιστεύειν, καὶ ἐμδρτύρησε πρὸς τῷ υἱὸς
αὐτοῦ.] μεμδρτύρηκεν ὁ πατήρ τῷ
υἱῷ διὰ τῷ πνεύματος, καὶ διὰ φωνῆς.
ὅτι γὰρ ὅστιν αὐτὸν καὶ ἀλήθειαν,
μδρτύρησεν αὐτὸν τὸ χρηστὸν δυνάσται
τοῖς ἀγίοις τὸ πνεῦμα αὐτοῦ, καὶ διὰ
αὐτοῦ δυνάμεις ἐνεργεῖν. καὶ ἑαυτὸν
ἐφασκεν ὅτι ἐκεῖν ἐμὲ δόξασα.
μεμδρτύρηκε δὲ καὶ κατὰ ἕτερον ἕ-
πον. * ἐδόξασε γὰρ αὐτὸν ἐν τῷ Ιορ-
δάνῃ, λέγων οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ
ἀγαπητός, ἐν ᾧ ἠδύκωσα. ὅσοι πί-
νω ὑποδιαφροῦντες φασιν ἐκ εἵνας
ὑὸν ἀληθινόν ἐκ γυναικός, ἀνα-
φύροισι δὲ τὸ πῆς ὑπόπτος ὄνομα ἐπὶ
γυμνόν καὶ μόνον ἐκ θεοῦ λόγον,
ψεύδεται ποιοῦσι πατέρα σαρκωθέντα
καὶ λόγον ἀπέδραξεν ἐν τῷ Ιορδάνῃ,
καὶ τότε μεμδρτύρηκε τὸ πνεῦμα
αὐτοῦ, ὅτι καὶ θεός ἐστι, καὶ υἱός
ἀληθῶς.

Οὐ ζῶν.

Εκ τῆς καὶ Ματθαίου δια-
γελίου.

ΕΠΙ τῆς θυγατρὸς τῆς ἀρχισυνα-
γώγου γέγραπται ὅτι ὅτε ὄξε-
βλήθη ὁ ὄχλος, εἰσελθὼν ὁ Ἰησοῦς
Concil. Tom. 5.

ficat, & sanguine nos expiat, &
aqua munda nos abluit. Vnus ta-
men omnino est Filius, cuius Spi-
ritum & aquam & sanguinem ef-
se dicimus.

Si testimonium hominum acci-
pimus, testimonium Dei maius est:
quoniam hoc est testimonium Dei,
quod maius est, quoniam testifica-
tus est de Filio suo. Qui credit in Fi-
lium Dei, habet testimonium Dei
in se. Qui non credit Filio, menda-
cem facit eum, quia non credit in te-
stimonium, quod Deus testificatus
est de Filio suo. Et Spiritu, & voce
Pater Filio testimonium perhi-
bit. Nam verum illum esse
Filium, hoc ipso testatur nobis
fit, quod Spiritum sanctum perfi-
ciendorumq; miraculorum vim
sanctis ipse dilargiri potuit. At-
que huc utique tendebat, quan-
do, Ille me clarificabit, aiebat. Alio
quoque modo testimonium ei-
dem perhibuit. Siquidem in Ior-
dane eiusmodi elogio illum cla-
rificauit: Hic, ait, est Filius meus
dilectus, in quo mihi bene complacui.
Quicumque igitur diuisione
inducta eum, qui ex muliere na-
tus est, verum Dei Filium esse ne-
gant, Filii autem nomen soli nu-
doque Dei Verbo assignant; ii Pa-
trem mendacem faciunt, ut qui
Verbum incarnatum euidenter
ostenderit in Iordane: quo etiam
tempore Spiritus & quod Deus
esset, & quod verus Filius esset,
diferre testatus est.

Quod Christus sit vita.

Ex euangelio secundum Mat-
thæum.

DE archisynagogi filia scri-
ptum extat, quod cum eic-
cta esset turba, intrauit Iesus, & te-
v. 23.

Aa ij

nuit manum eius, & surrexit puella. Cur quæso, dum puellæ vitam restituit, non fuit contentus verbo, vt in Lazari exfufcitatione; sed manum præterea illius apprehendit? nempe vt ostenderet, corpus suum viuificum esse: est enim corpus vitæ. Quamobrem vnio Verbi cum carne naturalis & vera est, non secundum solam personarum coitionem, vel nudam fausti nominis attributionem, aut voluntatum concordiam, siue simplicem coniunctionem, vt quidam imperite nugantur.

Ex euangelio secundum Ioannem.

Ioan. c. 6. v. 27.

OPERAMINI non cibum qui perit, sed qui manet in vitam æternam, quem Filius hominis dabit vobis. hunc enim Pater signauit Deus. Cibum nobis impertitus est Filius hominis manentem in vitam æternam, nimirum suam carnem: est enim ea viuifica. Iam quomodo is Deus non est, qui per propriam quoque carnem viuificare potest, quique Deo & Patri per omnia æqualis est? Hoc enim insinuat, dum a Deo obsignatum se pronuntiat. Etenim obsignationis vocabulum expressam similitudinem indicat. Quemadmodum enim si quis aureum, aut alterius cuiusuis materiæ figillum ceræ impresserit, totam omnino figilli illius effigiem inducit: ita Deus Pater quoque expressam, conspicuam, essentialēque naturæ suæ figuram in Filio habet. Atque istud est, quod se a Patre obsignatum affirmet.

Ex euangelio secundum Lucam.

Ioan. c. 11. v. 43.

EXSVSCITAVIT Christus Lazarum, tum archifynago-

ἐκράτισε τῆς χάριτος αὐτῆς, καὶ ἠγέρθη τὸ κορσίν. [διὰ τὴ μὴ μάλ. ὡς ἐπὶ τῷ Λαζάρου ἠρέσθη λόγῳ πρὸς τὴν διάστασιν τῆς κορσίου, ἐκράτισε δὲ καὶ τῆς χάριτος αὐτῆς; ἵνα δείξῃ ζωοποιὸν τὸ αὐτῆ σῶμα· σῶμα γὰρ ἐστὶ ζωῆς. ἐκουὸν Φιρικὴ μάλ. λον καὶ ἀληθῆς ἢ ἐνωσις ἢ πρὸς τὴν σαρκὰ τῆς λόγου, καὶ οὐ, κατὰ Φασιν ἐξ ἀμαθίας ἰνέες, ὡς ἐν μόνοις πέπρωται πρὸς ὁμοίους, ἢ καὶ ψιλῶς διφημίαν, καὶ ἀληθινῶν, ἢ τοι σὺ ἀφῆσαν ἀπλῶς.

Ex τῷ κτ' Ιωάννου δια- γελίου.

EΡΤΑΖΕΣΘΕ, Φησί, μὴ τ' βροθῶν τ' ἀπολυμνίω, ἀλλὰ τ' βροθῶν τ' μόνως εἰς ζωὴν αἰώνιον, ἢ ὁ υἱὸς ἐστὶ ἀϊθέρου ὑμῶν δώσῃ. [ἔπον γὰρ ὁ πατὴρ ἐσφραγίσεν ὁ θεός.] βροθῶν ἡμῶν δὲ δώκεν ὁ υἱὸς τ' ἀϊθέρου τ' μόνως εἰς ζωὴν αἰώνιον, δηλονότι τ' σαρκὰ αὐτῆ καὶ γὰρ ἐστὶ ζωοποιός. εἶτα πῶς ἐστὶ θεὸς ὁ ζωοποιεῖν διδάμμος καὶ διὰ τ' ἰδίαν σαρκὸς, ἐοικώς τ' καὶ πάντα τῶν θεῶν καὶ πατρῶν; ἔπο γὰρ οἶδα δηλοῦν τὸ ἐσφραγίσθαι λέξαν αὐτῆ πρὸς τὸ θεοῦ, τ' ἐσφραγίσθαι σημαίνοντος τὸ ἀκριβῶς ἐμφερέας. ὡσπερ γὰρ εἰ κηρῶδες ἐμπλήξῃ σφραγίδα χρυσῆν, ἢ γῆν ἐξ ἐπέρας ὑλῆς πεποιημῆν, ὅλλω ἐξ ὅλης τ' ἐαυτῆ ἐμφερέσθαι ἐσημαίνε. ἔπο καὶ ὁ θεὸς καὶ πατὴρ ἐστὶ τ' ἐαυτῆ φύσεως χαρακτῆρας ἐσιωδῶς ἐμπρέποντας ἐχθὰ τῶν υἱῶν καὶ τὸ ἐστὶ τὸ ἐσφραγίσθαι λέξαν αὐτῆ πρὸς τὸ πατρός.

Ex τῷ κτ' Λουκᾶ διαγελίου.

HΓΕΙΠΕ τ' Λαζάρου ὁ Χε- σός, τὸ τῷ ἄρχισυναγώγῳ

ANNO
CHRISTE
431.

θυγάτρειον, ὅτι τῆς χάριτος υἱόν. εἶπα, πῶς οὐ ζῶν καὶ φύσιν ὄντι ὁ μὴ μόνον λόγος καὶ παθεῖν τὸ θανάτου δυνάμει, ἀλλὰ καὶ ἐν τῆς χάριτος ἀφῆς καὶ ἵδω ἀκόλουθόν τε καὶ ἀναγκαῖον, ζῶποιον εἶναι τὸ σῶμα τῆς καὶ φύσιν ζῶης.

gi quoque filiam, & vidue filium. Quis ergo neget, quin vita secundum naturam existat, ut qui non tantum verbo, sed suæ quoque manus contactu mortē perterrefaciat? Erat enim consentaneum, imo vero omnino necessarium, ut corpus illius esset viuificum, qui vita erat secundum naturam.

Οπιλασήμερον δια πίσεως.

Εκ τῆς πρὸς Ρωμαίους.

ΠΕΡΙ Χριστοῦ φησιν ὁν πρὸς θεοῦ ὁ θεὸς ἰλασήμερον δια πίσεως ἐν τῷ αἵματι, εἰς ἐνδειξιν τῆς δικαιοσύνης αὐτοῦ, διὰ τὸ παρεῖν τῶν προγεγονότων ἀμάρτημάτων ἐν τῇ ἀνοχῇ τῆς θεοῦ, πρὸς τὸ ἐνδειξιν τῆς δικαιοσύνης αὐτοῦ, ἐν τῷ νῦν καιρῷ, εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν δικαίον, καὶ δικαιώματα τὸ ἐκ πίσεως Ἰησοῦ. εἰ ἐκ τῷ ἐπεὶ ἰλασήμερον ἡμεῶν Χριστὸν ποῖς ἐν ἀμάρτια καὶ ἁμαρτίαι καὶ θανάτου δίκη, πλὴν ὅτι διὰ αἵματος διὰ τῶν πρὸς τῶν προγεγονότων ἀμάρτημάτων ἐκχεῖται μέλλοντος πῶς ἐκ ἀγαπᾶν σαρκὸς ἡμεῶν ὅτι λόγον, ἵνα καὶ ἁμαρτία τῶν ἰδίων, δηλον ὅτι τῶν τῶν αὐτοῦ σαρκὸς, δικαίωση πάντας ὅσοι εἰς αὐτὸν πιστεύουσιν;

Οπ λελυτρώμεθα, καὶ τῶν κατὰ ἀλλήλων πρὸς θεὸν ἐρχήκαμεν διὰ τῆς ἁμαρτίας αὐτοῦ.

Εκ τῆς πρὸς Κορινθίους πρὸς τῆς.

ΕΞ αὐτοῦ ὅτι ὑμεῖς ἐστε ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὃς ἐργηθήθη σοφία ἡμῖν ἀπὸ θεοῦ, δικαιοσύνη τε, καὶ ἁγιασμός, καὶ ἄπολύτρωσις ἵνα, καὶ δωρεὰ ἁμαρτίας, ὁ καυχώμενος, ἐν κυρίῳ καυχάσθω.]

Quod Christus per fidem fit propitiatio.

Ex epistola ad Romanos.

QVEM (de Christo sermo est) proposuit Deus propitiationem per fidem in sanguine ipsius, ad ostensionem iustitiae suae, propter remissionem precedentium delictorum, in sustentatione Dei, ad ostensionem iustitiae eius in hoc tempore; ut sit ipse iustus, & iustificans eum qui est ex fide Iesu Christi. Si alia ratione illos expiare non poterat Christus, qui peccato & maledictioni & mortis supplicio obnoxii tenebantur, nisi sanguinem suum in precedentium peccatorum remissionem profunderet; quomodo ut Verbum caro fieret, necessarium non erat: nempe quo proprio, hoc est suæ ipsius carnis sanguine omnes, qui in ipsum credituri erant, iustificaret.

Quod per Christi sanguinem redempti, Deoque reconciliati sumus.

Ex priori ad Corinthios.

EX ipso autem vos estis in Christo Iesu, qui factus est nobis sapientia a Deo, & iustitia, & sanctificatio, & redemptio: ut (quem admodum scriptum est) qui gloriatur, in Domino gloriatur. In Christo

Jacob. c. 1. v. 17.

itaque redempti, & sanctificati, & sapientes facti sumus. *Omne autem datum optimum, & omne donum perfectum desursum est, descendens a Patre luminum*, hoc est Deo. Cum ergo Christus sapientiam, & sanctificationem, & redemptionem nobis largiatur, quomodo non est Deus?

λελυθώμεθα τὸν κτὶ Χριστῶ, καὶ ἡγασώμεθα, καὶ σοφοὶ γεγόναμεν. πάντα δὲ δόσεις ἀγαθῆ, καὶ πᾶν δώρημα τέλειον αὐτῶν ἐστὶ, καὶ καταβαῖνον πατρὸς τῆς φωτῶν, που τέστι θεῶ. εἶτα πῶς ἐστὶ θεὸς ὁ Χριστὸς, ὁ σοφίαν τε καὶ ἀγιασμόν, καὶ ἀπολύτρωσιν ἡμῶν δωρησάμενος;

ANNO CHRISTI 436

Quod per Christi sanguinem redempti sumus.

Ὅτι λελυθώμεθα διὰ τῆς αἱματός τῆς Χριστοῦ.

Ex epistola prima Petri.

Ἐκ τῆς Πέτρου ἐπιστολῆς πρώτης.

1. Pet. c. 1. v. 18.

SCIENTES quod non corruptibilibus auro vel argento redempti estis de vana vestra conversatione paterna traditionis, sed precioso sanguine quasi agni immaculati Christi & incontaminati. Redempti enim sumus, Christo proprium pro nobis corpus impendente. At si ut homo vulgaris habeatur, quomodo illius sanguis vite omnium æstimationem ad dignitatem exæquat? Si autem Deus erat in carne, qui vndique dignissimus est; sane cumulatissimum per illius sanguinem precium pro totius mundi salute impensum est, & satis decenter.

ΕΙΔΟΤΕΣ ὅτι οὐ φθαρτοῖς ἀργυρίῳ ἢ χρυσίῳ ἐλυτρώθητε ἐκ τῆς ματαιῆς ἡμιψύχου αἰσθητικῆς πατρὸς παραδότου, ἀλλὰ ἡμίῳ ἀίματι ὡς ἀμνοῦ ἀμώμου καὶ ἀσπίλου Χριστοῦ.] λελυθώμεθα γὰρ τὸ ἴδιον σῶμα δεδωκότος ὑπὲρ ἡμῶν τῆς Χριστοῦ. ἀλλ' εἰ μὴ ὡς ἀνθρώπος νοεῖται κοινός, πῶς ἀντάξιον τῆς ἀπάντων ζωῆς τὸ αἷμα αὐτοῦ; εἰ δὲ θεὸς ὡς ἐν σαρκὶ ὁ πάντων ἀξιώτερος, ἀξιοχρεῶς ἢ λύτρωσις τῆς κόσμου παντὸς διὰ τῆς ἰδίου αἱματος εἶναι δὲ, καὶ μάλα ἐικότως.

Quod Christi mors mundo salutaris extiterit.

Ὅτι ὁ Χριστοῦ θάνατος τῷ κόσμῳ σωτήριον.

Ex epistola ad Romanos.

Ἐκ τῆς πρὸς Ῥωμαίους.

Rom. c. 5. v. 8.

COMMENDAT autem caritatem suam Deus in nobis: quoniam cum adhuc peccatores essemus, Christus pro nobis mortuus est. Multo igitur magis nunc iustificati in sanguine ipsius, salvi erimus ab ira per ipsum. Rursum: Si enim cum inimici essemus, reconciliati sumus Deo per mortem Filii eius; multo magis reconciliati salvi erimus in vita ipsius. Si mundus ali-

ΣΥΝΙΣΤΗΣΙ δὲ τὸ εἶναι τῆς ἀγάπης εἰς ἡμᾶς ὁ θεὸς, ὅτι ἐπ' ἀμάρτωλῶν ὄντων ἡμῶν, Χριστὸς ὑπὲρ ἡμῶν ἀπέθανε. πολλῶν ἔν μάλλον δικαιοφάντες νῦν ἐν τῷ αἷματι αὐτοῦ, σωθησώμεθα δι' αὐτοῦ ἀπὸ τῆς ὀργῆς. Ἐπάλιν εἰ γὰρ ἐχθροὶ ὄντες, κατηλλάγημεν τῷ θεῷ διὰ τῆς θανάτου τῆς υἱοῦ αὐτοῦ, πολλῶν μάλλον καταλλαχθέντες σωθησώμεθα ἐν τῇ ζωῇ αὐτοῦ.] ἰκουῖν εἰ

ANNO CHRISTI 431.

μη ἐπέφρασε ἡ σὺν ζῶσιν ἡ ἀνάστασις, εἰ μὴ ἐν αἵματι καὶ θανάτῳ χρησίμως παραληφθέντι, καὶ οἰκονομικῶς, διὰ τὴν ἄφραστον τὴν ἀπορροήσαντων ἀνθρώπων, ἐν τῇ ἀνοχῇ τῆς θεοῦ σεσωσμένης ἡ δὲ διὰ Χριστοῦ πῶς ἐκ ἀναγκαῖος τῶν ἐκ θεοῦ Φωτὶ λόγῳ ὁ τῆς σαρκώσεως ὅπος, ἵνα δικαιοσύνη μὴ ἐν τῷ αἵματι αὐτοῦ εἶς αὐτὸν πιστεύοντας, καὶ ἀλλάξῃ ἢ τῷ πατρὶ διὰ τῆς θανάτου τῆς ἰδίου σώματος, ἵνα καὶ συζητήσῃ αὐτῶν;

Ἡ ἀγνωεῖτε, ὅτι ὅσοι ἐβαπτίσθημεν εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν, εἰς τὸ θάνατον αὐτοῦ ἐβαπτίσθημεν; οὐκ ἐφῆμεν οὐκ αὐτῶν διὰ τῆς βαπτίσματος εἰς τὸ θάνατον· ἵνα ὡς περὶ ἠγέρθη Χριστὸς ἐκ νεκρῶν διὰ τῆς δόξης τῆς πατρὸς, οὕτως καὶ ἡμεῖς ἐν κοινότητι ζωῆς ἀειπατήσωμεν.] εἰ πάντες πῶς ἀλάτῃ εἶς τῆς ζωῆς σωματικῶν Χριστοῦ διὰ τῆς βαπτίσματος εἰς τὸ θάνατον αὐτοῦ, ἵνα ὡς περὶ αὐτοῦ ἐκ νεκρῶν ἐγήγερται, καὶ ἡμεῖς ἐν κοινότητι ζωῆς ἀειπατήσωμεν, ὡς σωματικῶν ἐπιμένοντες καὶ σωματικῶν τῶν δι' ἡμᾶς ἀποθανόντες καὶ ἐγήγερτομεν· χρεῖα δὲ εἶναι τε καὶ ἀναγκαῖος τὸ τῆς ἀποθανόντος περὶ σαρκὸς μετέχον ὁ λόγος, ἵνα καὶ ἀποθανεῖν λεγόμενῳ σαρκικῶς, καὶ μὴ καὶ ἐγήγερτομεν, σωματικῶν καὶ σωματικῶν καὶ σωματικῶν.

Εἰ ἄρα σύμφυτοι γεγονάμεν τῶν ὁμοιωμάτων τῆς θανάτου αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ τῆς ἀνάστασεως ἐσομένης.] καὶ τὸ ἴσον τῶν ἀποθανόντων ὅσον νοήσεως καὶ τῆς ἐπειδὴ γὰρ δι' ἀποθανόντος ὁ θάνατος, καὶ δι' ἀποθανόντος ἀνάστασις νεκρῶν.

ter quam per Christi sanguinem & mortem diuina dispensatione salutariter susceptam propter præcedentium delictorum condonationem, quæ Deus tolerauerat, saluari nequibat; per Christum autem salutem sumus consecuti; quomodo incarnationis modus Dei Patris Verbo necessarius non erat, quo illos nimirum, qui in ipsum crederent, per sanguinem suum iustificaret, Patrique per corporis sui mortem reconciliaret; atque ita simul cum ipso vitam adipisceremur?

An ignoratis, quia quicumque baptizati sumus in Christo Iesu, in mortem ipsius baptizati sumus? Consepulti enim sumus cum illo per baptismum in mortem; ut quomodo Christus surrexit a mortuis per gloriam Patris, ita et nos in nouitate vite ambulemus. Si eos qui in terris degunt, Christo per baptismum in mortem ipsius cõsepeliri omnino necessum est; ut quemadmodum ille ex mortuis resurrexit, ita et nos quoque in nouitate vite ambulemus, tamquam simul cum eo, qui nostri causa mortuus est, & a mortuis rursum excitatus est, mortui & excitati: profecto non absque summa utilitate ac necessitate incarnationis mysterium patratum est, carniq; & sanguini communicauit Verbum; quo videlicet simul cum illo, qui secundum carnem mortuus & resuscitatus est, & nos quoque moriamur & resurgamus.

Si enim complantati facti sumus similitudini mortis eius, simul et resurrectionis erimus. In eundem sensum & istuc quoque exponas: Quoniam quidem per hominẽ mors, et per hominem resurrectio mortuo-

1. Cor. c. 15. v. 21.

rum. & sicut in Adam omnes moriuntur, ita & in Christo omnes vivificabuntur. Christus secundus Adam appellatus est. Vt autem primus Adam nos deiecit in corruptionem, ita secundus Adam nos prouexit ad vitam; non vt homo communis nostri causa mortem perpeffus, ne in illo mortui maneamus, sed vt Deus incarnatus. Per carnem namque passus est vt homo; vt dum proprium templum diuina virtute exfufcitatur, & nos simul quoque cum illo exfufcitemur.

Ex epistola ad Galatas.

Galat. c. 3. v. 13.

Dent. c. 21. v. 25.

CHRISTVS nos redemit de maledicto legis, factus pro nobis maledictum (quia scriptum est: Maledictus omnis qui pendet in ligno) vt in gentibus benedictio fieret Abrahæ in Christo Iesu; vt pollicitationem Spiritus accipiamus per fidem. Hinc etiam perspicias licet, Christi mortem mundo salutarem extitisse. Nam maledictum nostri causa factus est, dum crucem sustinuit, necnon ex ligno pependit, quo mundo a peccatis expiato, Abrahæ benedictio in Christo Iesu fieret in gentibus, hoc est, vt gentes, iuxta promissionem Abrahæ factam, per fidem iustificarentur, nosque per fidem spiritum promissum obtineremus. Cum igitur Christi mors legis maledictionem e medio sustulerit, & gentibus rursus Abrahæ benedictionem, hoc est, gratiam per fidem pepererit, & tandem Spiritus sancti participes nos reddiderit; neququam existimare debemus, mortem illius vulgaris cuiuspiam hominis mortem extitisse: quin id potius statuere nos decet, nempe Verbum incarna-

ώσπερ γδ εν τῷ Αδὰμ πάντες ἄποθνήσκουσιν, οὕτω κὲ εν τῷ Χριστῷ πάντες ζωοποιήσονται.] δὲ ἄλλος Ἀδὰμ κερχηματίσκειν ὁ Χριστός. καὶ ὡσπερ ὁ πρῶτος Ἀδὰμ ἡμᾶς κατέβησεν εἰς φθορὰν, οὕτως ὁ δεύτερος ἀνέκομισεν εἰς ζωὴν· οὐχ ὡς ἀνθρώπος ψυχὸς ἀποθανὼν ὑπὲρ ἡμῶν, ἵνα μὴ καὶ εν αὐτῷ μείνωμεν νεκροί· ἀλλ' ὡς θεὸς εν σαρκί, καὶ αὐτῇ πεπονθὼς δι' ἡμετέρας, ἵνα θεϊκῶς ἀναστήσει ἐν ἰδίῳ ναὸν σωεργασώμεν ἡμεῖς.

Ex t̄is πρὸς Γαλάτας.

ΧΡΙΣΤΟΣ ἡμᾶς ἔξηγάσεν ἐκ τῆς κατάρας τῆ νόμου, γυμνώμενος ὑπὲρ ἡμῶν κατὰ εἶρα· γέγραπται γὰρ ἐπικατάρατος πᾶς ὁ κρεμασμένος ἐπὶ ξύλου· ἵνα εἰς τὰ ἔθνη ἡ βίολογία τῆς Ἀβραάμ γήνηται εν Χριστῷ Ἰησοῦ, ἵνα τὸ ἐπαγγελίαν τῆς πνεύματος λάβωμεν διὰ τῆς πίστεως.] ἀδελφοί μοι κἀν τῷ θεῷ, ὅτι γέγονε τῷ κόσμῳ σωτήριος ὁ Χριστοῦ θάνατος· γέγονε γὰρ ὑπὲρ ἡμῶν κατὰ εἶρα, σαυρόν ὑπομείνας, καὶ κρεμασθεὶς ἐπὶ ξύλου, ἵνα λύσῃ τὸν κόσμον τῆ ἀμνηστία· ἵνα εἰς τὰ ἔθνη ἡ βίολογία τῆς Ἀβραάμ γήνη εν Χριστῷ Ἰησοῦ· πιστεύετε, ἵνα δικαιωθῆτε τὰ ἔθνη διὰ πίστεως, κτλ. τὸ δοθεῖσαν ἐπαγγελίαν τῷ Ἀβραάμ, ἵνα πλεῖ ἐπαγγελίαν τῆς πνεύματος λάβωμεν διὰ τῆς πίστεως. ὅτι πίνω καὶ πλεῖ εν νόμῳ λέλυκεν θρῦν ὁ Χριστοῦ θάνατος, κτλ. περὶ ἐξένησε πῖς ἔθνεσι πλεῖ βίολογίαν τῆς Ἀβραάμ, πιστεύετε πλεῖ διὰ πίστεως χάριν, μετόχους δὲ ἡμᾶς ἀπέφλυε καὶ τῆς ἀγίου πνεύματος· ἐν ἀποθανῶν κοινὸν νοοῖτ' ἀπὸ θανάτου αὐτοῦ· ὅτι πνευνοεῖν δὲ προσήκει μᾶλλον, ὅτι σαρκί.

ANNO CHRISTI 42.

ANNO CHRISTI 451.

σαρκὶ γεννητῶς ὁ λόγος, σαρκὶ πέποιθεν ὑπὲρ τοῦ κόσμου, καὶ γεννητὸν ἰκανὸν τὸ αὐτῷ πάθος εἰς τὴν κόσμου λύτρωσιν.

Εκ τῆς πρὸς Εφεσίους.

ΝΥΝΙ ὃ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὑμεῖς οἱ ποτε ὄντες μακρὰν, ἐχθρήθητε ἐπίς ἐν τῷ αἵματι τοῦ Χριστοῦ. αὐτὸς γὰρ ὄστιν ἡ εἰρήνη ἡμῶν, ὁ ποιήσας τὰ ἀμφοτέρωθεν ἐν, καὶ τὸ μεσότοιχον τοῦ φραγμοῦ λύσας, τὴν ἐχθρὰν ἐν τῇ σαρκὶ αὐτοῦ, τῷ ἐπιτολῶν τὸ νόμον ἐν δόγμασι καταργήσας.] εἰ καὶ ὁ ὄντας μακρὰν διὰ τὸ πλανᾶσθαι καὶ τὸν κόσμον, καὶ ἐν ἀδελφίᾳ διατελεῖν, ἐπίς πεποίηκε τὸ αἷμα Χριστοῦ, πῶς ἐκ ἀναγκῆς πῶς ἐπὶ τῆς γῆς ἡ τοῦ λόγου σαρκώσις, συλλέγουσα τὰ διηρημένα, καὶ προσοικειοῦσα μὲν τῶν θεῶν ὁ ὄντων μακρὰν, κίχουσα δὲ ὁ ὄντων δύο λαοὺς εἰς ἓνα καινὸν ἀδελφόνον διὰ τὸ αὐτῷ σαρκῶσις; δεδῶκε γὰρ εἰς λύτρωσιν τῶν ἀμφοτέρωθεν, καὶ δι' αὐτῆς τὰ πάντα κατακρήσασθαι τῶν θεῶν καὶ πατέρων, καὶ πρὸς τοὺς ἐπὶ καὶ ὁ πάλαι κατήρητὸν νόμος, ὡς ὑπὲρ αὐτὸν οὐσίς τὸ πῆσεως, δῆλον ὅτι ἐν Χριστῷ καὶ εἰς τὸ ὄστιν ἀληθές, πῶς ὑπὲρ νόμον ἡ πίστις, εἰ μὴ ὡς θεῶν πεπεσὺ κα μὲν τῶ Χριστῷ;

Εκ τῆς πρὸς Εβραίους.

ΔΙΟ εἰσερχόμενος εἰς τὸν κόσμον, λέγει· θυσίαν καὶ προσφορὰν ἐκ ἠθέλησας, σῶμα δὲ καταρτίσω μοι· ὀλοκαυτώματα καὶ θεῶν ἀμφοτέρωθεν ἐκ ἐθήσας. τότε εἶπον· ἰδοὺ ἤκω· ἐν κεφαλίδι βιβλίου γέγραπται θεῶν ἐμοῦ· τῆ ποιῶσαι ὁ θεὸς τὸ θέλημα σου.] γέρονε σωθήτω τῶ κόσμῳ τὸ τῷ Χριστῷ πάθος. πάλιν ἀναγκῆς ἰδεῖν

Concil. Tom. 5.

tum mortem in carne pro mundo pertulisse, eiusque passionem ad omnem hominum redemptionem abunde sat fuisse.

Ex epistola ad Ephesios.

NUNC autem in Christo Iesu, vos qui aliquando eratis longe, facti estis prope in sanguine Christi. Ipse enim est pax nostra, qui fecit utraque unum, et medium parietem maceriae solvens, inimicitias in carne sua, legem mandatorum in decretis euacuans. Quod si eos qui procul aberant, ob id nimirum quod per mundum errandi diuagarentur, etatemque in impietate agerent, sanguis Christi prope adduxit; quomodo Verbi incarnatio, quae & dispersa in unum collegit, & longe aberrantes Deo reconciliauit, & duos populos in unum nouum hominem per carnem illius redegit, generi humano non erat necessaria? Exhibita est enim haec caro in eorum liberationem, qui peccatis obstricti tenebantur, omniaque per ipsam Deo & Patri lucrifacta sunt. Lex praeterea vetus, quod fides in Christum multo illa sit excellentior, per eandem quoque aboluta est. At quomodo lex fidei cedit, si in Christum tamquam in verum Deum non credimus?

Ex epistola ad Hebraeos.

IDEO ingrediens mundum, dicit: Hostiam et oblationem noluisti, corpus autem aptasti mihi: holocaustata, et pro peccato, non tibi placuerunt. Tunc dixi: Ecce venio: in capite libri scriptum est de me: ut faciam Deus voluntatem tuam. Christi passio mundo salutem peperit. Verum opere precium est cognoscere.

B b

scere, ecquisnam ille sit, qui in mundum ingreditur : quandoquidem modis omnibus is extra mundum erat. Quomodo ergo, qui extra mundum erat, ingressus est in ipsum? Sane Unigenitus suapte natura uniuersum mundum excedens vt Deus, in mundum ingressus est pars illius factus, id est homo. Ita enim sacrificio pro nobis oblato, sponteque semetipso contradito, ab interitu terrarum orbem vindicauit.

Hebr. c. 13. v. 12.

Propter quod & Iesus, vt sanctificaret per suum sanguinem populum, extra portam passus est. Quo pacto, quaelo, promiscui hominis sanguis sanctos nos efficeret? At Christi sanguis sanctificauit nos. Diuinus est itaque, non simpliciter humanus: Deus enim erat in carne, proprio nos sanguine emundans.

Ex epistola ad Timotheum.

1. Tim. c. 2. v. 5.

VNVS enim Deus, vnus & mediator Dei & hominum homo Christus Iesus, qui redemptionem dedit seipsum pro omnibus. Salutaris citra controuersiam Christi mors uniuerso mundo extitit. Attamen si Christus Deus non est, quomodo ipse solus toti mundo liberando sat esse potuit? At quia super omnes est, omnium causa mortem perpeffus, solus pro omnibus satisfecit. Deus itaque est, qui propria carnis morte mortem a mundo profligauit.

EX CATHOLICIS.

Ex epistola Petri.

Quod Christi mors mundo salutaris extiterit.

1. Petr. c. 3. v. 18.

QVIA Christus semel pro peccatis mortuus est, iustus pro iniustus, vt nos offerret Deo, mortifi-

πὸς εἰς τὸν κόσμον εἰσερχόμενος. Ἰὼ γὰρ ἐξω τῆς κόσμου πάντῃ τῆς πάντως. ἐπεὶ πῶς εἰσβέβηκεν εἰς αὐτὸν ἐξω τῆς κόσμου; Τζγαροῦ κτ' Φύσιν ὑπάρχων ὑπὲρ πάντα τὸν κόσμον, ὡς θεὸς μονογενῆς, εἰσβέβηκεν εἰς αὐτὸ μέρος αὐτῆς γεγονώς, ποτέστιν ἀνθρώπος. οὕτω τε πλὴν ὑπὲρ ἡμῶν παρομοίως θυσίῳ, καὶ ἑαυτὸν ἀνάδειξεν, σέσωκε πλὴν ὑμῶν οὐρανόν.

Διὸ καὶ Ἰησοῦς, ἵνα ἀγιάσῃ διὰ τοῦ ἰδίου αἵματός τὸ λαόν, ἐξω τῆς πόλεως ἔπαθεν. αἷμα ἀνθρώπου κοινοῦ ἢ να ἴσον ἀγίους ἡμᾶς ὁποφύνη; ἀλλὰ μὴν ἠγάσεν τὸ αἷμα Χριστοῦ. θεῖον οὐκ ἄρα καὶ οὐχ ἀπλῶς ἀνθρώπινον. θεὸς γὰρ ἰὼ ἐν σαρκί, τῷ ἰδίῳ αἵματι καθαρῶν ἡμᾶς.

Ex t̄is p̄tris Τιμόθεο.

Εἰς γὰρ θεὸς, εἷς καὶ μεστὶς θεοῦ ἐκ ἀνθρώπων ἀνθρώπος Χριστὸς Ἰησοῦς, ὁ διὰς ἀπὸλυτῶν ἑαυτὸν ὑπὲρ πάντων. σωτήριος ὁμολογουμένως ὁ τῶν Χριστοῦ θανάτου τῶν κόσμῳ πάντῃ. πλὴν εἰ μὴ ὅτι θεὸς, πῶς αὐτὸν ἐκείσεν εἰς τὸ θῆναι πάντων ἀπὸλυτῶν αὐτὸς τε ἑ μόνος; ἀλλὰ ἠκρεσε μόνος ὑπὲρ πάντων ὁποθανῶν, ὅτι καὶ ὑπὲρ πάντας ὅτι. θεὸς οὐκ ἄρα ὅτι τῷ θανάτῳ τῆς ἰδίας σαρκὸς ὁποσήσας τῶν κόσμου θάνατον.

ΕΚ ΤΩΝ ΚΑΘΟΛΙΚΩΝ.

Ex t̄is Πέτρου Ἐπιστολῆς.

Οὐκ ὅτι Χριστοῦ θανάτου τῶν κόσμῳ σωτήριος.

ΟΤΙ ὁ Χριστὸς ἀπαξ ὡς αἰψὸν ὡλὼν ἀπέθανε, δικαίος ὑπὲρ ἀδικῶν, ἵνα ἡμᾶς παρομοίως τῷ θεῷ,